

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Muzaffer ed Din.

Budapest, szeptember 25.

(L.) Szerencsénk volt ma a magyar fővárosban Muzaffer ed Din ő fényességéhez, Perzsia uralkodójához, a „Királyok királyához.” Bécs után eljött Budapestre is, ahova nyilván nem pusztán a kíváncsisága vezette, hanem bizonyos közjogi tapintat is. Látogatása különösen ebből a szempontból volt nekünk kívánatos s hogy ime megtörtént, megelégedéssel tölt el minket. Egyebekben szíves vendéglátással fogadta ő fényességét a budapesti közönség, amit bizonyára észrevett a magas vendég és így biztosak lehetünk felőle, hogy Teheránba kellemes emléket visz tőlünk is.

Egyébről, mint a gazda és a vendég szíves viszonyáról ez ötlethől alig lehet szó. Perzsiához édes-keves a közünk, alig is van vele valamelyes gazdasági relációnk. Messze esik tőlünk, szerény kereskedelmi utvonalaikból pedig teljesen ki van kapcsolva. A sah politikája minket csak annyiban érdekelhet, amennyiben esetleg befolyik a nemzetközi politikai konstellációra s így harmad-negyedkézből némileg talán visszahat ránk is. Az ő politikája pedig csak passzív ma, mert két veszedelmes ellenfél közé ékelve legfeljebb annyit cselekedhet, hogy vagy az egyiknek vagy a másiknak kedvez némiképpen. Most például az orosz befolyás éli Perzsiában a virágkorát. II. Miklós politikai ügyesen fölhasználta Anglia délafrikai lekötöttségét és az orosz kéz, az orosz kereskedelem számára új utakat nyitottak Perzsiában. Nincs kisebb dologról szó, mint egy nagy vasutvonalról, amely az orosz kereskedelmet letereli a sah országába s azon át a Perzsa öböl vizé az orosz portékát, ahonnan könnyen tovább megyen dél és kelet felé. Nagy diadala az orosz diplomáciának, hogy ez a vasutat a megvalósulás stádiumába lép, az ilyen

félig barbár országban senki sem biztosítja annyira a befolyást és a tulsulyt, mint a kereskedő. E pillanatban Perzsia nem egyéb, mint alkalmas terület vasuti sinek lerakására, amelyek hatalmas vággonok gördülnek a tenger felé és milliónyi fényes aranyak a tengertől Moszkva és Pétervár felé. Oroszország a Perzsiával való kereskedést eddig nehézséges karavánokkal volt kénytelen lebonyolítani, ami nemcsak lassu és költséges, de óriás manco-val is jár, hajózását pedig Boszporuson és a Szeui csatornán adott alkalommal nagyon könnyen megbéníthatta versenytársa, az angol. A perzsa transzverzális vasut tehát jóformán megváltást, legalább is emancipálást jelent az orosz kereskedelemre nézve. Ez a legfontosabb tény, amelyet külpolitikai relációiban Muzaffer ed Din uralkodása felmutathat.

Egyéb jelentősége ennek a szerencsétlen országnak nincs. Nagyszerű virágkora rég elhervadozott. Ha hihetünk a modern utazók leírásainak, akkor Perzsiát tönkretett, rombadólt országnak kell elképzelnünk. Hafiz szerelmes dalait boldogtalan epigonok dudolják halkán a rombadólt városok sutja felett, amelyek falain még megcsillant a napugáregydarab remekművi zománcot és majolikátöredéket. Hajh, be régi idők hirmondói e törmelékek! Mi magyarok több joggal ábrándozhatnánk el fölöttük, mint bármely más európai nép. Hisz az a költői művészkedés, amelyvel népünk a házi holmiját díszítgeti, e törmelékeken rokon-poézisre talál. Igaz-e, hogy minden, amit mi magyarok a népies művészkedésben felmutathatunk, egészen Perzsiáig vezethető vissza? Ki tudja biztosan? Tudásaink most fáradoznak e kérdés tisztázásán. Addig a mi amszai ösvándorlásunk ez atyafiaiban szabad is, szép is hinnünk. Ez a hit mély melankóliával elegyes. Őh, hisz csak romjaiban látni már mindezt a régi pompát. Az utleirók mesélik, hogy ily

romokkal végighintve hever az egykor hatalmas ország a megszükül határai közt. Iszonyú rablógazdaság pusztította el, néhány uralkodó kegyetlensége pedig kiölte a városok népeit. Most annyi lakosa sincs Perzsiának, mint Londonnak és Párisnak együttvéve. Nazreddinről, a mostani uralkodó atyjáról feljegyezték, hogy ezerszámra hányatta kardélre alattvalóit, hol pusztá barbár szeszélyből, hol gyanakvástól és sektárius türelmetlenségéből. Megírták, hogy Perzsia gazdaságilag hasonlatos a Holt tengerhez, amely hullámtalan vízzel eltakarja azt a néhány drágakövet, amely mélyeiben talán kihecedett. Alig tíz éve még pénzért árulták a hivatalokat s a hivatalnokok kényük kedvük szerint zsarolták és fosztogatták ő fényességének alttalóit. Senki sem merete megtakarított garasait valamely vállalatba fektetni, hanem vett rajtuk aranyat, gyöngyöt, drágakövet, amit könnyen el lehet rejteni a kapzsi hivatalnokok sbirrei elől. Egész Perzsia holt tőke, holott virágos kert lehetne. Ezek szomorú, megrendítő állapotok, egy egész nemzet nyög alattuk. És ez a rendszer pusztított mindaddig, amíg Nazreddint meg nem gyilkolta egy sektárius revolvorgolyója és a vérel főtött trónra Muzaffer ed Din került.

Most, úgy mondják, a nagystíli kegyetlenkedések és zsarolások kora megenyhült, a nép kissé szabadabban mozoghat. Az új sah feloldotta néhány nyomasztó adó alól s ezért szűkebbre szabta a saját háztartása költségvetését. A hivatalokat sem árverezik el többé a legtöbbit kínálóknak, hanem e helyett a közigazgatás egy szerény fajtája került törvénybe. Természetes, hogy a szörnyű rémuralom után ez a néhány évi szelidebb régime még nem hozhatta meg azokat az áldásokat, amiket tőle huzamosabb praktika után várni lehet. S azért baj, hogy az új sah beteges ember, akinek sokkal több gondot kell fordítania egészsége helyreállítására, mint arra, hogy ez

TARCA.

Ami a sahnak imponál.

— Napnyugati mese. —

A Grand-Hotelnek ablakából

Ki a Dunára néz a sah;
És szent hazánk már lesi, várja,
Hogy hangozzék a híres „Ah!”
Melyet még minden idegenből
Az ámulatnak jeleképp’
Kicsalt az első pillanatban
A Duna-sor, mint esti kép.

A Grand-Hotelnek ablakában

Nem mondja „Ah!” a perzsa sah, —
A csillagokra néz dudolva,
Akáresak Wolfram Eschenbach.
Majd kegygyel megszólítja Halmost:
„Hol az az öt csillag ragyog,
Legszébb boglárja az egeknek,
Én is oda való vagyok!”

A magyarok meg összesúgnak:

„Ez szörnyű, hah! — a perzsa sah
Még el fog menni Budapestről,
Megérjük, és nem mondja: Ah!
Valószínű, önértzetünkre
Bántólag hat majd keveset
E városunk történetében
Páratlan! álló baleset!”

A Grand-Hotel legszebb szobáját

Villamfény árja tölti be;
A sah asztalnál ül magában,
Az asztalon rizses esibe,
És Halmos János odajárul:
„Óh nagyhatalmu perzsa sah,
Menőd egészségedre váljék, —
De kérünk, mondd csak egyszer: Ah!”

Lelógó bajszát megtörölve

Szeliden szól a fejdelem:
„Először járom a világot,
És itt is jól bánnaak velem.
Te is olvastál bizonyára,
Hogy elmentem Párisba; lásd,
Ott fölpofoztam egy merénylőt,
S megnéztem a kiállítását.

Előbb meg Pétervár esudáit

Mutatta meg nekem a cár;
A Svájcban julius havában
Láttam havat ragyogni már.
De bárhol jártam, bármit láttam,
Nem imponált, meg nem hatott!
És mostan jó éjt, hagyj aludni, —
Csavard le ott a villamot!”

A Grand-Hotel legszebb szobáját

Már eltakarja a homály,
Hová tündérelleg ragyog be
A holdsugáros esti táj.
A sah most halkán, szeretettel
A kis szelencét tárja szét,

Amelyben távol hona nyelvét

Magával hordja, mint zenét.

Zümmögni kezd a kis ariszton

Lágy, méla, messi perzsa dalt:
A rózsáligetben Sirász dala lebben,
A rengeteg árnya oly enyhe, kihalt!
Gránát virul itt, füge zöldül amottan,
Főnt karesu gazella iramlik elő:
Körülzimatol . . . nekibátorodottan
Most lassan az árnya pihenni lejjé.

És szól csalógány dala mind gyönyörűbben,

Távol valahol csurog erdei víz,
Hol egykor a szent utazókat a fűben
Oktatta a böles ghazelokra Hafiz.
Egy lány jön a kuthoz, dús haja ében,
Türkiz a fulében; Firdüzi dalát
Dalolja a szivről . . . És az ariszton
Zümmögve szól a csöndben át.

A sahnak szomorú szeméből

Mély tűz lobog, majd könny perog,
És édes honi dala mellett
Nyugalmasan elszendereg.
A mit Európa el nem érhet
Ezer dicső esudáival,
Megtette fönt a Grand-Hotelben
Egy íci-píci perzsa dal!

A morál:

Nincsen meséje a morálnak,
Hiszen nem él kalandokat;

a nagy ország, ez a rombadőlt ország föl-
épüljön.

Ily viszonyok közt sem Perzsia, sem *Muaffer ed Din* nem gondolhat arra, hogy önálló szerepet játszzék a nemzetközi politikában. Perzsia egyike azoknak az ázsiai kon-
coknak, amelyeket egyként kerültek az angol és orosz hatalom. Mig az ország ily gyöngye, addig létezése attól függ, hogy a két farkas-
szemet néző versenytárs mikor esik egymás-
nak. Perzsia ugy lebeg közöttük, mint nagy prófétájának, Mohamednek koporsója. Szerepe passzív, amelyből aligha kerül ki, mig meg-
marad barbár igazgatásában. Ha ebből a pos-
ványból ki bírja emelni a sah keze, akkor igazán megszabadítja népét. Lehet, hogy az európai tapasztalatok ambíciót gyujtanak benne ily feladatra.

BELFÖLD.

Uj beruházások. Ismeretes, hogy a kormány elhatározta a halaszthatatlan beruházások megvalósítását. Az új beruházásokról a következőket jelentik újabban:

A kereskedelmi minisztérium a beruházási törvényjavaslat dispoziciója szerint két millió korona erejéig a vidéken postapülöket emelt. Ez a beruházás már nagy idő óta égető szükség. Ugyancsak rég érzett hiányt van hivatva pótolni a *csongrádi Tisza-híd* terve is, amelyre 600,000 koronát irányoztak elő. Ez a terv legkivált az Alföld gazdasági helyzetét fog nagyot lendíteni a közlekedési viszonyok tetemes javításával. A híd terve akként van kidolgozva, hogy azon a kocsiközlekedés mellett a vasuti forgalmat is lebonyolítják.

Igen nagy összeggel szerepelnek a *közoktatásügyi* építkezések is. Kerekszámban 18 millió koronával. Ebből az egyetemi építkezésekre és pedig a központi egyetem, műegyetem, Karolina-kórház, a budapesti egyetemi II. sebészeti klinika és a kolozsvári egyetem központi épületének kiegészítésére összesen 9,376,000 korona, a középiskolai építkezésekre 934,000 korona, az Erzsébet-nőiskola telkére és épületére 1,000,000 korona, a polgári iskolák és tanítóképzők építésére 366,000 korona, a Szépművészeti Múzeumra 2,100,000 korona; állami elemi iskolai épületekre 2,000,000 korona és ugyancsak állami elemi iskolák építésére a költségvetésen kívül az idén még 319,364 korona jutott. Az 1901. évre előirányzott új építkezésekből 2,852,000 korona esik kulturális célokra. Ez összegből jut a budapesti egyetemi Pasteur-intézetre: 200,000 korona a Pasteur-kórházra: 132,000 korona, a kolozsvári elmekórtani klinika felszerelésére: 250,000 korona, a szegedi gimnázium épületére: 140,000 korona, a dévai reálisok kibővítésére: 100,000 korona, a temesvári felsőbb leányiskola épületére 180,000 korona, az észak-magyarországi állami iskolákra:

200,000 korona, polgári iskolai épületekre: 560,000 korona, tanító- és tanítónő-képzőintézeti épületek kibővítésére: 192,000 korona, a siketnémák váci intézetének kibővítésére: 100,000 korona, a siketnémák budapesti iskolájának épületére: 200,000 korona és az országos zene- és színi-akadémia telkére: 400,000 korona.

A gabona-uzsora ellen. Az igazságügy-minisztériumban tartott ankét megállapodásai alapján most készül az a törvénytervezet, melynek célja: a gabona-uzsora ellen való védekezés. Milyhelyt a törvénytervezet elkészül, az érdekelt körök bevonásával, nagyobb szaktanácskozás elé viszik. Ezzel a hírrel kapcsolatosan arról értesülünk, hogy a kormány nemesak a gabona-uzsora vétségének megtorlásával, hanem a preventív meggátolás módjának kérdésével is foglalkozik. Élénk helyesléssel találkozunk ugyanis a közigazgatási szakkörökből eredő egészséges idea, mely az állami egyenes adók végrehajtás útján való beszedésével áll kapcsolatban. A gabona-uzsora egyik legfőbb oka a földmivesszép szorult helyzete. A gabona-uzsorasok legjobban tudják, hogy a földmivés a III. évnegyedben az állami adót kifizetni kénytelen, mert különben augusztus 15-én oktetlenül megkezdődnek az adóvégrehajtások. A lefoglalt gabonát pedig szeptember 10-15. napjai között beszáron alól is elárverezik. A szegény nép tehát, hogy az adóvégrehajtásoktól meneküljön, a legalacsonyabb árak mellett kénytelen eladni gabonáját. Leikiismeretlen gabonakereskedők aztán a népek ezt a szorult helyzetét zsákmányolják ki, ringeket alkotnak a gabonáraak hihetetlen leszállítására. Már most e kizsákmányolással szemben azt javasolják, hogy az állam nagyobb gabonakereskedő-cégekkel kössön szerződést, a mely cégek a tőzsdén napi ár mellett vennék át a végrehajtók által lezálogolt gabonát. Az adóvégrehajtások alkalmával lezálogolt gabona községi takarékmagtárakba volna összegyűjtendő és annak végleges átadása a cég kezéhez csakis a zálogolást követő 30 nap múlva történne. A cég az átvétel napján jegyzett árt fizetné az államnak. A kisbírtokos jogosult lenne a lezálogolt gabona átadásáig gabonáját kiváltani. Ez intézkedés által a helyi uzsorások is kényszerítve volnának, hogy a tőzsdén jegyzett napi árakhoz ragaszkodjanak, a kisebb gazdák pedig kiszabadulnának a helyi uzsorások karmaiból és összekötésbe jönnének a nagy piacal s tájékozást nyernének a napi árhullámszóról.

Tisza Kálmán Pápa.

Pápa, szeptember 25.

A dunántúli ev. ref. egyházkerület a tagok rendkívüli nagy érdeklődése mellett ma kezdte meg 63i rendes közgyűlést, melyen az egyházkerület notabilitásai közül megjelentek: *Antal Gábor* püspök, *Tisza Kálmán* főgondnok, *Dr. Darányi Ignác* és *Czike Lajos* főiskolai gondnokok, *Boná Géza*, *Körmeny Sándor*, *Molnár Béla* kerületi főjegyzők, *Eötvös Károly*, *Chernel György*, *Kenessey Pongrác*, *Kenessey Miklós*,

székbe ültették. Aztán azt kívánta, hogy hagyják egyedül az urával.

Mikor egyedül maradtak, egy tükrét, meg a puderes dobozát kérte és egyttal az urát oda ültette maga mellé.

— Akos, — suttogetta — miután a puderes cicát végig huzta az arcán — egy titkot kell neked megvallanom.

Jánossy ijedten nézett a feleségére. Valami házasságtörési titokra gondolt.

— Akos — suttogetta a haldokló asszony még halkabban és az utolsó pírral arcán — én festetem a szemöldökömet. A toiletasztal fiókjában megtalálod a kormosra égetett mandulát. Boesáss meg, Akos!

Jánossynak kedve lett volna e vallomásra felkaegni, hanem amint a szegény, költőzködő kis fehér madárra tekintett, könny szökött a szemébe.

Künn dühösen esapkodta a szél a márciusi hóhelyeket az ablaktáblákhoz s a beteg asszony összerázkódott.

— Egy kérésim is van — folytatta. — Az: ha meghalok, fessed ki a szemöldökömet szépen, ivesre, mint ahogy mindig láttad, hadd pukkadjanak meg irigységükben a járásbíróné meg a patikárusné, hogy halva is szép vagyok. És most felelj egy kérdésemre, Akos. Ha én meghalok, meg fogsz-e ismét házasodni?

A férj egy hatalmas sóhajjal gondolt vissza két éves házasságára és soha ember több jóakarattal és igazabb elhatározással nem esküdött meg, mint Jánossy e pillanatban.

És mégis megházasodott másodsor is, jóformán azt sem tudva, hogy jutott a Sány Éva birtokába.

Moróca Kálmán, dr. Segesdy Ferenc, Corba Ede, Kovács Sebestény Gyula, Szabó Kálmán, továbbá több esperes és még számon a kerület lelkesi és világi alkotótajai közül.

A közgyűlést pontban 9 órakor *Antal Gábor* püspök magas szármalású és hazafias érzéstől áthatott beszéde nyitotta meg, mely után *Tisza Kálmán* főgondnok a közgyűlési tagok osztatlan figyelmé mellett a következő nagyjontosságú megnyitó beszédet mondotta:

Főtisztelt egyházkerületi közgyűlés! Legjobbnak tartottam volna nem rabolni a közgyűlés idejét előzői beszédek tartásával, de mint már a legutóbbi márciusi közgyűlés alkalmával, ugy ma is olyanok a viszonyok, hogy ehhez ragaszkodnom nem lehet. Igyekeznem fogok, hogy rövid legyek és felszólalásom annyival inkább is rövid lehet, mert főtisztelt püspök urunk jelentésében kiterjeszkedve a felekezetek közötti viszonyokra is, *igaz keresztény szeretettel, türelemmel, de egyttal határozottsággal jelezte teendőinket a fenálló viszonyok között.*

A folyó évi márciusi közgyűlés kezdetén jeleztem, hogy a reakcionárius áramlatok a külföldről hoznánk is kezdenek áthatolni s ez azóta még nagyobb mértékben történt. *Nem régen halottunk* különben általában minden irányban tisztelt férfiakról oly beszédeket, melyek a *múlt sőt a szadok szellemét árasztották* el. Ezekkel szemben meg kell tartanunk higgadtságunkat, nyugalmunkat, de az ily törekvéseket minden alkalommal *erősen vissza kell utasítani* és talán ha hitfeleink körében ezek minden irányban elterjednek, még oda is hathatnak, hogy ezekben a hitbizugságok, a lelkesedést elevenebbé, tevékenyebbé alkossák, ha pedig ezen beszédek s ezen irányzat jobban terjedve vagy *teitellegességre vezetnének vagy igaztásra fajulnának, az államhatalomnak is kőzbe kell lépnie*, mert hisz annak egyik legszentebb feladata a felekezetek közti békét az országban megvédeni. (Igaz! Ugy van!)

Azokban, midőn ezen ultramontán törekvésekkel szemben állást foglalunk, nagyon vigyáznunk kell arra, hogy *senkise nehessen*, hogy mi általában a katolicizmus és katolikus honpolgáraink ellenében foglalunk állást. Hiszen a történelem tanúsítja, hogy századokon keresztül az egyházunk életének is, de ez által a magyar állam biztonságának is kivívásában mindig együtt működünk. (Ugy van!)

Régebben voltak ultramontánok, voltak, akik felekezetünket is üldözték és a történelem tanúsítja ismét, hogy még a békésebb időkben is, ugy 1790-91-ben, mint a 40-es évek törvényhozásában azt, hogy a békéltetések nyugó jogaink, ha nem is teljességben, de oly mértékben valóban életbe léptek, hogy elég volt egyházunk fenmaradására és felvirágzására: saját buzgalmonkon kívül jó katolikus, de *nem ultramontán hazafitársainak köszönhetjük*, sőt a legutóbbi időben is, midőn az abszolút hatalom önkormányzati jogaink megsemmisítése után akarta egyházunkat, ha nem is talán megsemmisíteni, de megbénítani, hitfeleinknek ez országban mindenütt kifejtett igazán bámulatra méltó lelkesedésén és ál-

De a mesének van morálja,
Melyet böles ember megfogad.

Dal nines a rosszról, csak a jóról:
Szíved dalát őrizd tehát!

Mert a dal mindent visszaadhat, —
Itt Budapesten Persziát!

Gergely István.

Egyik pokolból a másikba.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Lux Terka.*

Egy keringő, utána egy pohár hideg víz és nemsokára következett egy olyan nap, mikor a féltékeny asszony semmi fontosságot sem tulajdonított többé annak, hogy az ura két eszpparfümmel többet önt a zsebkendőre és nem kapott többé ideggöresöket, ha a nyakkendője megkötésénél merész elszántással hadat üzent a minden-napi sablonosságának.

A szomszéd járásbíróné érdekes fejecskeje oda rajzolóhatott már az áruló csipkefüggönyök elmosódó arabeszkjeire s a kacér patikárusné akár rózsaszínűre festhette felöle a haját, nem esküdött meg többé dühös zokogással magában, hogy egyszer a saját tiz körmével ki fogja kaparni a szemüket, ha az ő urának nem hagynak békét.

A kis Jánossyné nagyon oda volt. Voltak pillanatai, mikor az urát sem ősmerte meg, hanem azért a legutolsó félórját ezen a verőfényes világon ugy töltötte el, mint ahogy minden szép és ily asszonynak el kell töltenie.

Estefelől lekivánczolt az ágyról és azt akarta, hogy adják fel reá a kőkelyem pongyoláját. Mikor ez megtörtént, az ablak mellé, a nagy karos-

A nyaralójuk egymás mellett volt s egy reggel valami éktelen sikoltozásra ott hagyta a teáját meg a reggeli újságját s leszaladt a teraszról.

A sikoltozás a szomszédból jött s Jánossy esze nélkül futott át, ahol tiz ember tizféle módon kiabálta a fülebe, hogy: az Éva kisasszony kanárja elrepült.

A leány majdnem kővé dermedten állt a kertben, egy fához támaszkodva; a két karja lecsüngött és rémülten nézett arra a légi utra, amelyen kerék oldott a madara.

Jánossy nagyon megsajnálta Évát, pedig kár volt érte. Egy óra múlva, mikor végre elfogták a kanárit egy nádfódeles ház kéményén, a leány fenn ült a terrazon egy hintaszékben s némán nyujtotta utána mind a két kezét és erősen el-sápadva, lehuny szemekkel szoritotta arcához a hitvány kis szökevényt.

Jánossy rendkívül meghatottan nézte őt s a szíve oly gyors dobogással kezdett verni, mint azé a kis haláláramúlt, agyonhásztolt madaré ott az Éva kezei között.

Azt a kanárit ő adta, a szomszédasszony címén s most valami boldog sejtélemmel hajolva le hozzá, kezét reá tette a leány sápadt homlokára.

— Hogy van? — kérdezte tőle.

Évát kellemetlenül érintette, hogy zavarják s a nélkül, hogy tudta volna, ki van mellette, durván, azokkal a cselészavakkal felelt, amit tegnap hallott a béresnélt:

— Két lábom, mint a liba.

Jánossy ijedten nézett a leányra, aztán szó nélkül sarkon fordult s haza ment.

Öt perc múlva már ott állt Éva a közös kerítés mellett, egy pár hiányzó lécc között átduvga a fejét s hangosan kiabálta a szomszédja nevét.

Jánossy kedvetlenül jött elő, hanem amint a leányra nézett, elmosolyodott.

dozatokésztségén kívül éppen annak is köszönhetjük, hogy a bajoktól menekültünk, mert a katolikusok jó hazafiak s mellettünk állottak.

Ha valaha, úgy most van szükség arra nemcsak felekezettünkért, de még inkább hazánkért. Aztán mindnyájunknak felekezeti különbség nélkül közös érdeke, hogy a mostani sötét áramlatokkal szembe álljunk és így azoknak terjedését mentől előbb teljesen megakadályozzuk.

A jelzett jelenségek szomorúak, de mégis azt mondom ma is, hogy a fővezedelem ránk nézve nem csak a legnagyobb veszedelem az, a mi törvénynyel meg nem foghatatlan a nyugalom örve alatt az által történik, ha hittársainkat elsábitani igyekeznek. Ez ellen már csak mi magunk védelmezhetjük magunkat. Ne vitatkozzunk folyvást a felett, mi az a belmisszió, hanem életbe kell léptetni. Tegyük meg mindent, amit tehettünk ezen fogalom alatt; tegye meg kötelességét a lelkész, a presbiter az egyes egyházban; az egyházhatóságok lejei pedig tegyék meg hasonlóan azt, amit az ő látogatásai alkalmával tenni lehet. És mert nem lehet tagadni, hogy a szegénység nagy támaszt nyújt a csábítóknak, igyekezzünk különösen az egyházhatóságok előjárói útján minden erőt odaátfordítani, hogy híveinknek néhol valóban alig elbirható egyházi adókat mentől előbb a méltányos mértékre leszállíthassuk. Ha ezt megteszszük, meggyőződésem, hogy egyházunk a veszélyek közül diadalmasan fog kiemelkedni. Ezt hiszem, ezt óhajtom, ezért imádkozom a mindenható Isteninkhöz. Ezeknek elmondása után üdvözölöm a tisztelt jelenlevőket s a mai közgyűlést megnyitottnak nyilvánítom.

Az éljenzéssel fogadott beszéd után Antal Gábor püspök szólt fel. Üdvözölte Tisza Kálmánt abból az alkalomból, hogy ez évben tölti be életének hetvenedik évét s indítványozta egyúttal, hogy a kerület nagyerdemi főgondnoka iránti hálójának jegyzőkönyvben adjon kifejezést s annak idején születése napján bizottság által élőszóval tolmácsolja ezt a főgondnok családjá körében.

Azután a püspöki jelentés tárgyalása következett, amelyvel kapcsolatban a püspök bejelentette, hogy Szabó Ignác a felállítandó felső leányiskola részére 2000 koronás alapítványt tett. Ő felségét a királyt 70. születésnapja alkalmából az egyházkerület hódoló felirattal üdvözli. Csike Lajos főiskolai gondnok az állásáról lemondott, de dr. Darányi Ignácnak, a püspöknek és főgondnoknak megírt levelét nyitkozata után lemondását lelkes éljenzés között visszavonta.

Azután tárgyalták a pápai egyház kérvényét, melyben megválasztott lelkészüknak, Kis Józsefnek, 10 évig a teológiai tanszéken tanárként leendő meghagyását kéri, hogy így ez alatt a lelkészi fizetés a Pápan emelendő új templom alapja javára legyen fordítható. A kérelem fölött erős vita indult meg, melyet dr. Darányi Ignác felszólalása szüntetett meg, akinek indítványára a kérvényt a holnapi közgyűlés napirendjére tűzték ki. Darányi az új templom alapja javára 2000 koronás alapítvánnyal példát mutatott. A közgyűlést, mely több napig fog tartani, bankett követte, melyen Tisza Kálmán meleg ováció tárgya volt.

Nagy, pipacsos kertikalap alól nézett fel reá, csillogó szemekkel, kacagó ajakkal és verőfényes, üde arccal.

— Jöjjön horgászni! — kiáltotta — pompás idő van.

Jánossy szeretett volna ellentmondani, de nem volt rá képes; vette a kalapját meg a horgát s neki indultak az erdőnek.

Éva aranyos jókedvében volt. Annyi bolondságot beszélt Jánossynak, hogy ez folyton kacagott rajta.

Eppen a temető alá értek, mikor azt kezdte mesélni, hogyan sétáltatta meg egyszer a városban a rövidlátó francia tanárját a cilinderére tűzött nyullábal, mikor az Orsolya-szüzekhez járt.

Jánossy roppant mulattatta a leány pompás humorával és enniváló mimikájával.

A temető kapujánál Éva egyszerre elkomolyodott, s oda fordult Jánossyhoz:

— Nem mennénk be?
Bementek és szó nélkül oda tartottak a kis Jánossy sírjához s egy kópádra leültek egymás mellé.

A jókedvük hamarosan oda lett. Elkomolyodva néztek a sírra s Éva egy kezéjébe eső jászminágról letépve a virágokat, tele marokkal szórta reá.

A kereszt fölött lebegő angyal szomorú márvány arcával éppen Jánossy felé volt fordulva, aki egy hirtelen jött, futó mosolylyal arra gondolt, hogy milyen patáliát esapna most az a kis féltékeny asszony, ha barna fejét kidugva virágos szemfedője mögül, egy leány oldala mellett látná őt.

S aztán eszébe jutottak a felesége utolsó percei, a titok megvallalása, hogy: festi a szemöldökét s önkénytelenül Évára pillantott, hogy megnézzé, hát ez vajjon nem festi-e?

Nem, ez két vékony, természetesen ivelt

KÜLFÖLD.

A kínai háború.

Budapest, szeptember 25.

Berlinből azt jelentik ma, hogy Oroszország elvileg hozzájárult a német javaslatához, Japán pedig határozottan csatlakozott a német kívánalmakhoz. Habár az elvi hozzájárulás rendszerint tényleges visszautasítást jelent, Amerika félrevonulásával szemben ez a tény mégis nem csekély fontosságú, mert annak a bizonyítékul szolgál, hogy a Mac Kinleyek kiválása nem bontotta meg a kulturálom koncertjét. Másrészt azonban Kína részéről olyan határozott színtörvénnyel mutatkoznak, amelyek semmiképp sem utalnak arra, hogy Kína a német követeléseket teljesíteni fogja. Kína dacosabb, mint valaha. A császárné épp azokat tette meg legutóbb főembereinek, akiknek legnagyobb részök volt a barbár büntetéseiben. A hirhét Tuán hereg, akit a német javaslat követelményei szerint stante pede föl kellene akasztani, kezébe kapta a főhatalmat s most akarja csak igazán szervezni a nemzeti ellenállást az idegen ördögökkel szemben. Fegyverkezék, csapatokat gyűjt, sőt titkos parancsot küldött Li-Hung-Csangnak is, a békebiztosnak, hogy gyűjtsön hadat, amelylyel Pekinget vissza lehessen hódítani az idegenektől. Minderre nyilván Oroszország oktalán visszavonulása és Amerika különvéleménye bátorította fel a kínai udvart, amely alighanem arra számít, hogy az idegen hatalmak végre is mindannyian össze fognak egymással veszni s akkor aztán Kína könnyen legyőzheti őket.

(A csökönyös Kína.)

Köln, szeptember 25.

A Kölnische Zeitungnak jelentik Berlinből: Pekingi táviratok szerint Tuán heregeket kinevezték a titkos tanács elnökeivé. A szövetséges csapatok takui, tiencini és pekingi győzelme óta oly események mentek végbe, amelyek a kínaiakban azt a véleményt kelthették, hogy a hatalmak egyetértése megszűnt, hogy a hatalmak már most egymás ellen fognak rontani s egymást fogják megsemmisíteni. Az özvegy császárnékor korlátozott és a világtól elzárkózott környezetében ezek a hírek termékeny talajt találtak s a kínai hatalmasok most ismét nyíltan és tartózkodás nélkül igyekeznek barbár voltukat kimutatni és egészen nyíltan állanak a büntetettek pártjára. Ezzel nagyon kellemtelen helyzetet támadt, amely növeli a hatalmak követeléseit ellen való ellenszegülést és olyan földadatot elé állítja a hatalmakat, amelynek megoldása sokkal több időbe telik, mintha egyértelműen megmaradtak volna az előbbi politika mellett.

London, szeptember 25.

Sanghaiból jelentik a Morning Postnak: Wal-

dersee megérkezése és a német terv közöttétele nagy hatást tett a kínaiakra. A kormány élén még egyre Tuán hereg és hívei vannak, akik megnyugtató táviratokat küldenek Európába. A hivatalnokokat mindenütt másokkal váltották fel. Az idegenek csupán a nankingi alkirályban bízhatnak, aki a nagy nyomás mellett is kedves nekik. Nagyon veszedelmes a Kolatváj nevű titkos egyesület, amelynek befolyása még a boxerekénél is nagyobb. Tuán hereg emisszáriusokat küldött ki, hogy gyilkolják meg a nankingi alkirályt, aki már nagyon kényelmetlen lett neki.

Hongkong, szeptember 25.

Egy kantoni távirat szerint egy bárkát, amelyben bemszüllött keresztény nők voltak, a nyugati folyó mellett levő Kuenhak mellett fegyvertüzeléssel megtámadták. Azután a nőket a partra vonsozták és felkötötték. A bemszüllött keresztények Kantonba menekültek. A város csöndes; zavargó bandák járnak körülötte.

(Az ellenállás szervezése.)

London, szeptember 25.

Shanghai táviratok jelentik: Kínai hivatalnokok beszélik, hogy Tuán hereg sietve fegyverkezék és csapatokat gyűjt a szövetségesek ellen. A hereg rendeletet küldött a dél-kínai tartományok alkirályaihoz, hogy fegyveres csapataikat azonnal indítsák utnak Pekingbe. Li-Hung-Csang is titkos ediktumot kapott Tuán heregtől, hogy toborozzon hadat, hogy Pekinget a szövetségesektől vissza lehessen szerezni.

(A német körirat.)

Berlin, szeptember 25.

Lord Salisbury azt felelte a német kormányának, hogy kívánatos, hogy az özvegy császárné, akinek Kínában oly nagy auctoritása van, a hatalom élén meghajgyják, természetesen a hatalmak ellenőrzése mellett.

Berlin, szeptember 25.

Angolország kivételével valamennyi hatalom válaszott már a német jegyzékre. Nagyon valószínű, hogy Lord Salisbury minden tekintetben hozzá fog járulni a német javaslatokhoz.

Az orosz kormány hangsúlyozza válaszában, hogy a bűnösök kinyomozását nem lehet Kínára bízni; a vizsgálatot legjobban a hatalmas pekingi képviselői vezethetik, mert máskülönbben az igazi bűnösök nem kerülnek kézre. Ami azonban a büntetés mértékét illeti, arról most még korai volna beszélni; akkor lesz erről szó, ha majd az igazi bűnösöket kinyomozták. A diplomácia feladata, hogy a vizsgálat módját meghatározza. Elhamarkodott dolog volna már most tárgyalni nemzetközi bíróság kiküldéséről, ennek is csak akkor

barna szemöldök volt, kissé közel növe egymáshoz és az alacsony homlok fehérségét a finom, buja sötétséggel még fehérebbnek tüntette fel.

Éva nem vette észre, hogy lopva vizsgálják az arcát. Mozdulatlan pillantással, kifürkészhetetlen komoly arccal nézett a sírra, oda, ahol annak a másik asszonynak épp a feje pihenhetett szintelen párnáján.

Jánossy nem tudta miért, de e pillanatban szerette volna tudni, hogy mire gondol Éva.

Mikor megkérdezte tőle, a leány felsőhajtott és lejjebb huzta fejére a jászmin ágat, úgy felelt: — Balázs Katinka öt év előtt egyszer nagy fájdalmat okozott nekem.

Jánossy meglepetten szólalt meg:

— Az én feleségem?

— Igen.

— Nem mondaná el, hogy milyen természetű volt az a fájdalom?

A meghalt asszony sírján, a verbénák felett, egy darázs csapott magának fejedelmi orgiát a mézes tölecskékéből s e percben fenyegetőleg került meg az Éva fejét. Ez hamarosan végzett a fulánkos ellenséggel s aztán azt felelte Jánossynak:

— Elmondhatom. Egyidős vagyok Katinkával s abban az időben, mikor maga Jánossy udvarolni kezdett neki, az én tetszésemet is bírta. Katinka már akkor is féltékeny természetű birt s hogy a kedvemet végképp elvegye magától, esunya módon megszégyenített... A jogászbólon maguk valamért megmaradtak egymásra és ezért Katinkát tüntetőleg elhanyagolva, maga egész este velem foglalkozott. A bált követő napon aztán egy anonim levelet kaptam egy férfi hajfűrt kíséretében és a levélben figyelmeztettek, hogy hordjam magammal a hajfűrtöt, mert az a Jánossy Akos haja és szerenését hoz nekem.

— Ami ezután következik, — folytatta Éva

kipirult arccal és villogó, szuró szemekkel nézve a Balázs Katinka virágos szemfedőjére, — az jellemtelenség! Három hétig hordtam magammal a haja, s ekkor egy leánytársaságban halálosan megszórt gyentett Katinka azon felfedezésével, hogy: — levél írja ő volt, a képzelt haj pedig — a kis kutyája szőre volt...

... Ha e percben fel nem bug az Éva zokogása, Jánossy óriási kacajra fakadt; de a leány sirása megdöbbentette. Először nem tudta, hogy mit szóljon neki, de a haláltérkére tapadó nedves, göndör haj látára egyszerre azt sem tudta, mit tesz s lefejtve a leány arcáról a két kezét, hevesen magához vonta őt.

Éva hagyta magát s mikor elégnék találta a sirást a Jánossy mellén, horgászó botja után nyult s felkelt a léccaról.

Jánossy is felállt s erősen belenézve az Éva szemébe, azt kérdezte tőle:

— Éva, akar a feleségem lenni?

A hajszáláig megrázkódott erre a kérdésre a leány s egy pillanatig a horgászó botra támaszkodva, gondolkozva nézett a férfi szemébe. Azután azt felelte:

— Nem szeretem eléggé, Jánossy.

— É a felelet olaj volt a tűzre. A Jánossy szeme kigyuladt.

— De én annál jobban szeretem magát, Éva. Erre a leány beletette a kezét a Jánossy kezébe és annyit mondott nagy komolyan:

— Ha így van, megpróbálom én is szeretni.

És e perctől fogva Jánossy Akos felvette azt a fonalat, amit az első felesége kiejtett a kezéből. Egyszer egy szegény szabót areul ütött, amiért ennek a haja próbálás közben hozzáért a felesége meztelen karjához s egy papagálynak egyenesen a nyakát tekerte ki csak azért, mert Éva asszony megcsókolta a madarat.

jön meg az ideje, ha majd a bünösöket sikerül kézrekeríteni.

Japán hozzájárul a jegyzékhez s egyben közli, hogy pekingi követét utasította a vizsgálat megkezdésére.

(Li, a boxer-pusztító.)

New York, szeptember 25.

Sanghaiból jelentik: Li-Hung-Csang távira-
lozza, hogy csapatai arra a rendeletre, hogy a
boxereket Csili tartományból üzzék ki, Ngoneson
mellett több mint ezer boxert megöltek és Ngansu
és Csocsan mellett, Pekingtől nyugatra nagy esapa-
tákat szórtak szét. Li-Hung-Csang kijelenti,
hogy Peking környéke tíz napnál rövidebb idő
alatt még lesz tisztítva a boxerektől.

(A béketárgyalások.)

Washington, szeptember 25.

A külügyi hivatalban utasításokat dolgoznak
ki Conger követ számára, aki Li-Hung-Csanggal és
Csing herceggel meg fog egyezni a hely tekint-
letében, a hol a többi hatalmak képviselőivel talál-
koznak, hogy megállapítsák a tárgyalás első
pontjait és bizonyos nagyobb csapatokat állítanak
föl az értekezletre nézve. A programot a hatal-
mak elé terjesztik jóváhagyás végett.

Bécs, szeptember 25.

Párisból a *Por. Corr.*-cal a *Temps* shanghai
levelezőjének a következők e hó 23-áról kelt
táviratát közli: Li-Hung-Csang Pekingbe érkezett
és a császár visszatérése ügyében tárgyalásokat
folytat.

HIREK.

A rendőrök.

A rendőrség akkor teljesítendő
feladatát a legkönnyebben, ha
udvarias és előzékeny lenne a
közönség iránt, mert sokszor be-
bizonyult, hogy ha a rendőr ud-
varias és előzékeny, akkor a kö-
zönség szívesebben fogadja meg
utasításait. A tisztek oktassák
ki a legénységet arra, hogy a
rendőrség a közönség védelmére
van és nem a közönség ellen.
Különösen fontos, hogy a rend-
őrség az utcán s nevezetesen a
nagyforgalmu utakon, jól teljes-
sítse szolgálatát. Londonban ez
a szolgálat a legképzettebb,
mert a rendőr kezének egyszerű
főfeladatával szabályozza az utcai
forgalmat és a közönség is szí-
vesen engedelmesebb a rend-
őrnek. A rendőrök az utcake-
resztvényeken legyenek segíté-
gére az asszonyoknak, a gyerme-
keknek és a törődött, nyomorék
embereknek.

Ezt a beszédet a porosz belügyminisz-
ter intézte azokhoz a rendőrtisztekhez, akiket
Vilmos császár kitüntetett a Ferenc József
király berlini látogatása alkalmával tanúsított
maguktartásért.

Eppen a beszéd hírt olvastam, mialatt a
kávéház előtt összeverődött közönség a perzsa
sahot várta. A diszrendőrök föl s alá sétáltak
a közönség sorai előtt s inkább hetvenkedő,
mint fölünyes hangon szólították az em-
bereket:

— No. Hányszor mondjam még magá-
nak, hogy hátrább menjen? Maguknak nem
használ a jó szó.

Csakugyan nem használt. A gyalogjáró
tulsó oldalán hangos gyereksívítás hangzott
föl s a következő pillanatban négy rendőr
cipelte már a gyereket a poszt felé. Ugy
mondták a körülöttem ülők, hogy a gyereket
valaki areul ütötte, mert szemtelenkedett egy
urral. A szemtelen gyerek nem rokonszenves,
de azért mégis sajnálták sokan, mert négy
rendőr vitte. Négy rendőr pedig sok egy gyere-
keknek s bizonyos hatalmaskodás látszatát
kelti, ha a gyöngét mindjárt négyen taszigálják.

Ez a hatalmaskodás a veszte a mi
rendőrségünknek s ez az, amit sehogy sem lehet
megérteni velük, hogy Magyarországon, ahol
mindenki demokrata, ha magáról van szó,
nem téri el senki, hogy hetvenkedéssel akar-
ják rendre szorítani. Gyakran hangzik a pa-
nasz, hogy a közönségben van a hiba. Hát
igenis abban van, de olyan kis hiba ez,
melyen könnyen lehet segíteni. Ha a rendőr
így beszélne például, hogy:

— Kérem, legyen szíves Uraságod men-
jen odébb a járdára —

bizonyos, hogy senki sem akaratosko-
dik. De ha per maga szólítják meg az
embert, az már mégis csak rendőri bru-
talitás. Az utcán ácsorgó és bámuló tö-
megnek érteni kell az észjárását s másként
kell vele bánni, mint a haragos töme-
gekkel. De a budapesti rendőrnek eny-
nyi tudása nincs, ő mindig hareban áll
a publikumával s mindig ellenfeleket lát
azokban, akik szájátva lesik, hogy mikor
jön már a perzsa sah. Nagyon is katonásak
ezek a legények s a tekintélyükre jobban
vigyáznak, mint a földadatokra. Mintha minden
gyerek-haszontalanság ellen hatalommal kel-
lene kivonulniok. Minden akciójuknak nagyon
is akció szaga van s az apparátus dőcögése
nagyon megérzik rajtuk. Ez a kis suhane,
akit ma is négyen ragadtak nyakon, nagyon
jellemző a rendőrségünk fölfogására s úgy
megharagítja a nézőket, hogy a véleményigy
formálódik ki menten:

— Hát kérem, nem paraszt az, amelyik
így megtépáz egy gyereket?

A másik urnak az a véleménye, hogy
biz ez parasztság, sőt kegyetlenség és így szalad
végig a harag szikrája a tömegen, így lobban
lánga a gyűlölet, melynek tüzeben aztán elég
a tekintély. Utóljára csak a gunyos nevetés
marad meg, mikor a rendőr ur végigsétál a
közönség előtt s valaki így szól:

— Kérem, rendőr ur, nem tetszik tudni,
jön-e már a perzsa császár?

Nagyon kapóra jött a német császár
amaz utasítása, mely e sorok élén van. Ha
német mondta is, el lehet fogadni.

G—A.

Budapest, szeptember 25.

— BUDAPESTI NAPLO. Szeptember 30-án
új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azo-
kat a tisztelet olvasóinkat, akiknek az előfizetése
ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról
idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytala-
nul küldhessük tovább.

— Az olasz küldöttség a királynál. Ő felsége
ma délután ünnepies kihallgatáson fogadta Bécsben
az olasz küldöttséget, mely *Del Maino* főhadsegéből,
Revel fregattkapitányból és *Germano* parancsörtsziből
állott. Miután *Del Maino* notifikálta ő felségének *Vik-
tor Emánuel* király trónralépését. ő felsége bemutatatta
magának a *Del Maino* kísérő két tisztet, mire a kül-
döttség az udvari méltóságoktól kisérve visszatért a
császári palotában levő lakosztályába. Holnap délután
ő felsége gróf *Nigra* olasz nagykövetet külön kihallga-
táson fogadja, hogy átvegye a trónválkozás alkalmából
megújított megbízó levelét.

— József főherceg állapota. *József* főherceg
állapota, mint örömmel értesülünk, folytonos javulás
utján van. *Dr. Boross József* kezelő orvos dr. *Czy-
zelszky Gyula* udvari orvos segítségével e hó 22-én
kötést változtatott, mely alkalommal dr. *Stein Adolf*, a
Rókus-kórház Röntgen laboratóriumának kezelője a
törött lábáról fölvételeket készített. Konstatáltak, hogy
a törések állása kitűnő és azok egyesülése s a
csontosodás már folyamatosan van. A főherceg egész-
ségi állapota kitűnő, úgy, hogy a jelenlegi szép idő-
járás mellett a nap nagy részét a szabadban tölti.

— Uj magyar nemes. A király — mint a hí-
vatalos lap közli — *Davidov* Szvetozár ezredesnek és
törvényes utódainak a magyar nemességet az *ülöncsai*
előnével díjmentesen adományozta.

— József főherceg bolgár rendjele. A hadse-
reg rendeleti lapjának legújabb száma közli, hogy ő
felsége megengedte József főhercegnek, hogy a bolgár
Sándor-rend nagykeresztjét elfogadja és viselhesse.

— Udvari gyász. A szerencsétlenül elhalt *Albert*
szász herceget szeptember 27-ikétől kezdve tizenkét
napon át udvari gyász lesz és pedig az első hat
napon, vagyis október 2-ikáig mély gyász, a másik
hat napon, október 8-ikáig kisebb gyász. A mély
gyászsal egyidejűleg gyászol még az udvar néhai
Henrik hesseni herceget is.

— A Kistaludny-társaság kegyeleto. A kere-
pesi-uti temetőben — mint jeleztük — október elején
föladásra kerül *Kistaludny* Károly és több más jelesünk
sírja. A Kistaludny-társaság, mely már lépéseket tett a
föladásra s terv megakadályozása végett, holnap
zárt ülésén fog az ügygyel foglalkozni. A társaság,
— mint értesülünk — nem csupán *Kistaludny* Ká-
rólról, hanem a többi magyar íróról is gondoskodni

kíván és még áldozatok árán is meg fogja akadá-
lyozni, hogy nemzeti irodalmunk uttörőit közös sírban
adják át az örök enyészetnek.

— Szent Gellért dicsősége. A magyar-
olasz testvérisülésnek megragadó ünnepe is volt
a Szent Gellért ereklyéiben zárandókolt magyarok
kegyeleto. Az ünnepségben résztvett a velencei
polgármester is és mikor a zárandókapat Szent
Gellért ereklyéivel a San Giorgio templom elé
ért, a velencei nép ezrei lelkes éljenzéssel üdvözölték
a magyarokat. A Márk-téren a városi zenekar a *Rá-
kóczy*-indulólt játszotta, és utána oly nagy lelkesedé-
szállta meg a tömeget, hogy kétszer meg kellett
ismételni. Megható jelenet volt, amikor *Lázár*
György szegedi képviselő ösztönzésére a három-
száz főnyi zárandókapat a Márk-téren rázendít-
tett a himnuszra, majd a szózatra. Az olaszok
áhitattal hallgatták a magyarok nemzeti imádsá-
gát és befejeztével hatalmas *Evviva Ungheria!*-ba
törtek ki. A zárandókapat azután *Lonovics* főispán,
Lázár György és *Barabás* Béla orsz. képviselők veze-
tése alatt patriárka rezidenciájára elé vonult, hogy
hálját, köszönétét kifejezesse juttassa *Desseoffy*
püspöknek. Ott a szegedi katolikus tanítóképző
növényedekéi több nemzeti dalt énekeltek. A záran-
dokok a püspök nevével együtt a patriárkát is
lelkosen éltették, mire az ősz főpap is megjelent
az erkélyen és megköszönte a szép óvációt. Az
ünnepség főpontja ma volt, Szent Gellért halá-
lának évfordulóján. A San Giorgio Maggiore
templomban, azon a helyen, ahol Gellért vértanu
apáti tisztét viselte, főistentisztelet volt. Magyar
és olasz szentbeszéddek dicsőítették István király
legnagyobb munkatársát és olasz nyelven kiosz-
tották a velenceieknek Szent Gellért életrajzát.
Desseoffy püspök ugyanabban a templomban meg-
áldotta az ott elhelyezett magyar zászlót és le-
leplezte azt az emlékkövet, amely magyar és latin
szövegben örökíti meg a Szent Gellért utódjának
és a vezetése alatt odazárandókolt magyar hívők-
nek kegyeletét. Az emlékkő magyar szövegü fel-
irata így hangzik:

Midőn Magyarország a kereszténység felvé-
telének és királysága megalapításának kilencszá-
zados évfordulóját ünnepelte, e szent helyre, hol
a magyar nemzet nagy apostola,

Szent Gellért vértanu,

első csanádi püspök nevelkedett és apáti tisztséget
viselt,

1900. évi szeptember 25-én

hálás kegyelettel elzárndokolt. Itt ünnepies isten-
tiszteletet tartott s ezt a feliratot készíttette
csenerneki és tarkeői *Desseoffy Sándor*
csanádi püspök, szent Gellértnek 86-ik utóda,
káptalanával, papságával és híveivel együtt.

Oh szent Gellért püspök,

Áldd meg országunkat,

Mi magyar hazánkat

És szent egyházunkat.

Köszbenjárásban bőven legyen részünk,
Isten irgalmába ajánld fel nemzetünk.

— A carevna oklevele. A carevna nem-
régiben megtöltötte udvarhölgyeinek, hogy az ő
lakosztályában, udvari fogadtatásokon és nyilván-
os helyeken dolányozzanak. A párisi mértékletes-
ségi egyesület dohányellenes szakszövegét küldött. A
carevna megköszönte és visszaküldte.

— Egyházkerületi közgyűlés. A tiszaí evan-
gélikus egyházkerület holnap tartja évi közgyűlését,
ezuttal *Eperjesen*, a Felvidék e nagy történelmi multu
városában. *Zelenka Pál* püspök, táviratozva levelezőnk,
már tegnap délután megérkezett Eperjesre, míg *Szent-
iványi* Árpád egyházfelügyelő az éjjel jött meg. A
püspököt nagy küldöttség élén *Kubinyi* Albert eper-
jesi felügyelő fogadta lelkes üdvözléssel, mire a püspök
örömet fejezte ki, hogy az evangéliumi hithűség és a
magyar kulturális intézmények e fellegvárba jött az
egyházkerület közgyűlése. Hosszu menetben, harang-
zúgás közt vonult be a püspök a városba. Ma dél-
előtt a szakbizottságok készítettek elő a közgyűlés
anyagát, mialatt az elnökség több üdvözölő küldöt-
tséget fogadott, köztük a vármege törvényhatóságát.
Délután lélekemelő istentisztelet volt, amelyen *Geduly*
Henrik nyiregyházi lelkész szónokolt nagy hatással,
a nyolc szólamu vegyeskar Beethoven imáját énekelte
művésziessen. Az istentisztelet után a kollégium disz-
termében értekezletre jöttek össze a képviselők, ahol
csak az erdélyi püspök címe felett folyt hosszabb
vita. Abban állapodtak meg, hogy a közgyűlés az
„erdélyi püspök“ címet sérelmesnek tekintse s ily
értelemben elterjesztést tegyen az egyetemes közgyű-
lésnek. Este a jogakadémia hallgatói fáklýászenved
tisztelték meg az egyházkerületi elnökséget szállásu-
kon. *Kubinyi* Albert házában, ahol 40 évvel ezelőtt
Mádayt és *Zsedényit* is így ünnepelte az akadémiai
ifjuság. A fiataláság nevében *Köhler* testületi elnök szó-
nokolt, mire *Szentiványi* Árpád lelkesítette az ifjuságot
az egyház iránt való hűségre és hazaszeretetre.

— **A Zulejka és a sah.** A mai napon a magyar királyi operaház igazgatósága a következő kis értesítést tette közzé:

A perzsa sah ő felsége tiszteletére rendezett díszelőadásra eredetileg a *Zulejka* című ballet előadása volt terelve véve, mint amely a most műsoron lévő balletok közül a legfényesebben van kiállítva. A ballet előadását azonban, annak egyenmély, a mohamedán vallási érületet ükítő momentuma miatt el kellett tekinteni s így tüzetett ki a *Piros cipő* című ballet a díszelőadásra. A „*Zulejka*” című ballet ezután az említett jelenetek elhagyásával fog szívre kerülni.

Mi ez?

Ha kihagyták a *Zulejkából* az „említett részeket”, akkor miért nem adták elő? S ha már nem adták elő, akkor meg miért hagyják ki belőle ezután azokat a bizonyos részeket? Vagy talán a perzsa sah itt időzése annyira impresszionálta Mészáros igazgató urat, hogy a jövőre nézve kiküszöbölt magából minden mohamedán-ellenes érületet? Avagy talán azt hiszik, hogy a sah álruhában visszatér Perzsiából megnézni a *Zulejkát*, s ekkor Mészáros ur a markába vehet, mondván:

— Becsaptam a sahot. Most azt hiszi, hogy az még benne van, pedig már nincs benne!...

Utóvégre az se lehetetlen, hogy azért adják ezután így megváltoztatva ezt a balletet, hogy ha majd a sah utódja eljön, ne legyen vele baj... Ez aztán az előrelátás! Ez aztán az ész!

— **Egy herceg balesete.** A müncheni *Allgemeine Zeitung* jelenti Zweibrückenköböl: A tegnapi lófuttatásnál Siegfried bajor herceg egy akadály átugratásánál leesett a lórlól, de szerencsére nem szenvedett jelentékenyebb sérülést.

— **Letartóztatott helytartó.** Görzben történt a következő mulatságos eset. Az ottani csendőrség külföldi rendőrségektől figyelemztetést kapott, hogy a környéken veszedelmes emberek rejtőznek. Erre a hírre a csendőrség átkutatta Görz vidékét és talált is két veszedelmes embert. Mind a kettőt az őrségre kísérték s ott aztán igazolták magukat: az egyik gróf *Göss* helytartó, a másik pedig *Claricini*, gradiskai helytartótanácos volt.

— **Fölösleges nyilatkozat.** *Natália* szerb exkirálynőnek a napokban egy kellemetlen kis levélkét hozott a pósta. A belgrádi jótékony nők választmánya arról értesítette benne, hogy kegyes fennhatóságát nem kívánja tovább is igénybe venni, sőt helyébe már meg is választotta az új királynét. Válaszul *Natália* egy nyilatkozatot küldött a választmánynak, amelyben kijelenti, hogy az egyesülettel minden összeköttetést megszakít. Közli továbbá az egyesülettel, hogy Szerbia földjére soha többet lépni nem fog. Csak nem olvasott ki a belgrádi nők leveléből meghívást?

— **Vizsga az adóhivatalban.** A főváros kimonodta, hogy az adóhivatalban ezután csak azt alkalmazza, aki az adószakvizsgát leteszi. A számvétség tisztviselői sokáig ellenezték ezt az új vizsgáztatást s a közgyűlésen is heves viták folytak a vizsga ellen, míg végre elfogadták a vizsgát elrendelő szabályrendeletet. Ma a belügyminiszter is jóváhagyta az új szabályzatot.

— **Házasság.** Szentmihályi *Clair Ignác* honvédelmi miniszteri fogalmazó, szentmihályi *Clair Gyula* es. és kir. altábornagy, a kassai honvédkerület parancsnokának és néhai *Molly Annának* fia ma délben esküdött örök hűséget *Czigler Ellának*, néhai *Czigler Gyula* vasuti és hajózási főfelügyelő leányának. A polgári kótest a VIII. kerületi anyakönyvi hatóság, az egyházi esketést a ferencvárosi plébánia hivatal részéről *Kurz Vilmos* plébános végezte. Tanúk voltak: a menyasszony részéről *Gaál Jenő* miniszteri tanácsos, a vőlegény részéről *Wikuldt János* es. és kir. vezérkari őrnagy. Az esketésen nagy és előkelő közönség volt jelen, köztük: *Clair Gyula* altábornagy és felesége, *Czigler Győző* egyetemi tanár, *Wikuldt János* vezérkari őrnagy és felesége, *Spett Vince* ügyvéd és leánya *Rózsika*, özvegy *Bokody Arpádné*, *Thék Endre* gyáros, *Gaál Sándor*, özvegy *Kiss Gyuláné*, *Gaál Jenő* miniszteri tanácsos és felesége, *Clair Vilmos*, a F. M. K. E. főtitkára s még számosan. Esküvő után a fiatal pár Olaszországba utazott nászutra.

— **Vasuti díjszabási tanfolyam.** A Magyar Államvasutak és az illetékes székesfővárosi kereskedelmi testületek támogatásával létesített díjszabási tanfolyam e tanévben immár ötödik alkalommal nyílik meg. A tanfolyam a kereskedőknek alkalmat nyújt, hogy a vasuti áru- fuvarozási ügyletekhez szükséges fontosabb tudnivalókat rövid idő alatt gyakorlatilag elsajátítsák. A négy év alatt elért eredmények, amelyekről a budapesti kereskedelmi akadémiának évi jelentése is beszámolnak, remélhetőleg engedik, hogy ezt a hézagpótló intézményt az illetékes körök saját érdekében az idén is fel fogják karolni. Az előadásokat ezután is *Gonda József*, a kereskedelemügyi minisztériumhoz berendelt államvasuti ellenőr szeptember—március hónapokban hetenként két esteli órában fogja tartani a kereskedelmi akadémián. A beírások hétköznapokon délután 5—8 óra között történnek a Magyar vasuti és hajózási klub könyvtári helyiségében (VI. Andrassy-ut 69. sz.)

— **Az elesett bajtárs emlékére.** Fiuméből táviratozzák: A Khinában elesett *Papp Lajos* kated emlékére a haditengerészeti akadémia kápolnájában ma rekviemet tartottak, melyen *Sachs* ellentengernagy és az összes tanárok és növendékek résztvettek.

— **Kirabolt nagykereskedő.** Nagybeeskerekéről táviratozzák: *Mislinczy József* nagybeeskereki kereskedőt a határban rablók támadták meg, kezén-lában megkötözték és aztán kifosztották; elvitték 1600 korona készpénzt és 2600 korona értékű váltót. A kifosztott embert arra járó emberek találták meg a határban. *Linert József* esendőrhadnagy, nagybeeskereki esendőrszakasz-parancsnok még az éjjel megindította a nyomozást.

— **Nassau párbaj.** Az alább leírt párbajt nem puskával, nem karddal vívták, hanem apró hirdetéssel. Vitta pedig egy nassau cipész-mester a feleségével, amiből világos, hogy az utolsó ütést a férj kapta. Az első összecsapásnál ilyen apró-hirdetést jelent meg az újságban:

Figyelemztetek

mindenkit, hogy tőlem eltávozt *Berta* feleségemnek, született F. asszonynak ne kölcsönözön, mert én semmi adósságot sem fizetem meg. M. Ágost cipész.

Az asszonyka erre a vágásra így ríposztzott:

Mivel

egy évvel ezelőtt, amikor még nem viseltem most már elhagyott férjemnek a nevét, annyi kölcsönt kaptam, amennyit csak akartam, de a mikor férjem nevét viseltem, nem kölcsönözött senki, férjemnek a figyelemztetése tárgyaltan. F. *Berta*, ezelőti M. Ágostné.

A férj dühös lett. Nagyot ugrott, jól kiszámította a vágást és így ütött:

Mivel

nagy örömmre feleségem, akit elkergettem, nem akar többé terhenre lenni azzal, hogy visszatér hozzá, kijelentem, hogy többé egyáltalán nem veszek kölcsönt, mert csak akkor vagyok rászorulva a kölcsönre, ha az az asszony nálam van és mindenemet elpoesekolja. M. Ágost cipész.

Az asszony kivédte ezt a vágást is s most már szurt. Éppen a szívébe szurt az urának, kegyetlen, gyilkos szurással.

Elhagyott

férjemnek, M. cipész-mesternek, egyáltalán nem volt soha semmije, amit elpoesekolhattam volna. Ami igaz, az igaz. F. *Berta*, ezelőti M. Ágostné.

— **Halálozás.** *Láng Frigyes* hírlapíró, a *Nemzeti Ujság*, a *Hazánk* és a *Magyar Génusz* belső dolgozótagja, ma huszonegy éves korában meghalt. A tehetséges, sokat küzdött fiatal embert a tüdővész vitte korai sírjába.

— **Új osztálytanácsos.** *Dusóczky Károly* igazságügyminiszteri titkár osztálytanácsossá nevezték ki. A kinevezést hírdül adó királyi kéziratot közli a hivatalos lap mai száma.

— **A bécsi pincér-képviselő.** Ismeretes a bécsi pincér-képviselőnek, *Mittermayer Károlynak* az esete, akit többrendbeli bűnügyek miatt vád alá helyeztek a bécsi törvényszék. De védte a képviselői immunitás az ügyeiben. A Reichsrath fölleszlatásának most *Mittermayer* áldozata lett. Nyilvános erőszak miatt egy havi börtönrre ítélték szigorítva hetenkénti börtöl. *Mittermayer* védője beszédében arra kérte a törvényszéket, hogy az ítélet meghozatalánál legyen tekintettel a vádlott műveltségének alacsony fokára és elhanyagolt nevelésére.

— **Katonai orvosi ösztöndíjak.** Azok az orvos-növendékek, akik kötelezik magukat, hogy hat évig mint hivatos katonai orvosok fognak a hadseregben szolgálni, az 1900—1901-iki téli félév kezdetével, már az első tanévben megkapják a hadügyminisztérium által adományozott ösztöndíjakat. A stipendium az első félévtől az első szigorlat letételéig évi 480 koronát az első szigorlat letétele után évi 720 koronát és a 9-ik félévtől kezdve a doktori képesítés elnyeréséig évi 1008 koronát tesz ki.

— **Röck Szilárd emléke.** *Röck Szilárdnak*, a nagy emberbarátunk emlékét, aki végrendeletében a *Randolr* intézetnek 60.000 koronát hagyományozott és akinek sikerült arcape az intézet dísztermét ékesíteni, mint minden évben, úgy az idén is kegyelettel ünnepelte meg az intézet. *Kriszán Mihály* pápai kamarás, az intézet igazgatója ünnepies gyászmisét mondott, amelyen az intézet összes növendékei részt vettek.

— **Zeppelin léghajója.** Hetek óta kommunikált az öreg *Zeppelin* gróf. A friedrichshafeni táviró mindennap szolgált valami friss hírel, hogy így meg úgy javítják a repülő masinát, amely nemsokára ismét ég felé száll, hogy megmutassa ország-világnak a repülés csodáit. És csakugyan kitértek a főlzállás napját tegnapra. Friedrichshafen hoteljei megteltek, s minden szállodatulajdonos elégedetten dörzsölte kezeit és áldotta a jó öreg *Zeppelin* grófot, aki annyiszor gondoskodik a szállók tulzufoljáról. És a világ minden részéből egyesereglett tudománysozjas és kíváncsi tömeg kiállt a tó partjára és lesle áhítattal a szent pillanatot, amikor a nagy csoda fölemelkedik a levegőbe és *Zeppelin* gróf kormányzása mellett mint engedelmes jószág iramodik tova biztos cél felé. Az igazalom nőtőn-nőt s minden azt mutatta, hogy most főlzáll a léghajó. De *Zeppelin* gróf tervez csak és nem végez. Így akarta ezt most is az ádáz sors, amely néhány akasztókészüléket, amelyre a léghajó erősítve volt, a géptöltést megelőzőleg eltöretett s a főlzállást megihusította. És megszülettek a kisdöd kommuniké, amelyek tudára adták mindeneknek, akik a főlzállást nézni tódultak Friedrichshafenbe, hogy ezáltal nem lesz semmi, de két hét múlva elkészül a nagy mű s akkor ismét szivesen látja a kíváncsiak ezreit Friedrichshafenben az öreg gróf s vele együtt a léghajózás előmozdítására alakult részvénytársaság. A barátságos idegenek, akik ezer mérföldekről vándoroltak ide *Zeppelint* nézni, ökölbe szorított kezekkel fogadták a lesújtó hírt, amely a főlzállást ismét elodázta. És voltak olyanok is, akik megrágalmazták a léghajózás előmozdítására alakult tudós társaságot is, mondván, hogy alighanem összevásárolta a friedrichshafeni hoteleket, amelyeket jobban sikerül — úgy látszik — vendéggel megtölteni, mint gróf *Zeppelin* léghajóját gázzal. De mindez nem retenti el a nemes grófot s rendületlenül kommunikézik tovább, amíg el nem jó a tél s befagy a nagy tó s vele együtt a kormányozható léghajó is.

— **Takács Zoltán bankógyára.** A budapesti rendőrség és vele a csongrádmezei csendőrség folytonosan kutatja még *Takács Zoltán* büntársait. Tegnapi Szentesen letartóztatták *Halász Sz. Ferenc* gazdálkodót, aki állandó összeköttetésben állott *Takács Zoltán* és *Oravetz Jánossal*. A házkutatás alkalmával több hamis százás bankjegyre akadtak, amelyekről kiderült, hogy *Takács*-féle hamisítványok. *Halász* töredelmesen beismerte, hogy *Takácsék* cinkostársa. Bevallotta, hogy néhány nap előtt még nagy összegű hamis pénze volt, de megsemmisítette, nehogy árulója legyen. A pénzhamisítót megláncolva felhozták a fővárosba és átadták az ügyészségnek.

— **Akiknek nincsen anyanyelvük.** *Elzász-Lotharingiában* élnek mostanság ilyen szerencsétlen emberek. A német császár ugyanis elrendelte, hogy az *Elzász-Lotharingiában* ez idén megejtendő népszámlálás azzal a kérdéssel is foglalkozzék, milyen a lakosok anyanyelve. A harminc évnél idősebb elzásziak mindnyájan mint francia állampolgárok születtek és jogosan vallának magukat franciáknak. Csakhogy!... A német császár nem azért tette fel most, harminc esztendő után ezt a kérdést, hogy ilyen válaszokat kapjon. A jó elzásziaknak tehát azt kellene írniok, hogy anyanyelvük német, de nagy részük egy árva szót sem tud németül. És így sokan egyetértően írják majd az ivreke:

— Anyanyelvem nincsen.

De ezt németül kell írniok!

— **Az öngyilkos miniszteri titkár temetése.** A keresepi temető halottasházából ma délután temették az öngyilkossá lett *Bárczy Andor* honvédelmi miniszteri titkár nagy részét mellett. A végtisztességen megjelentek: báró *Fehérváry Géza* honvédelmi miniszter, *Gromon Dezső* államtitkár, *Schytra István*, *Szentgyörgyi Lajos*, *Lahner Gyula* miniszteri tanácsosok, *Losonczy*, *Szöchner*, *Melichár*, *Karácsonyi*, *Szilágyi*, *Tóth* osztálytanácsosok, *Szlávy Béla* ezredes. *Horenko* őrnagy és még számosan az elhunyt családja és a honvédelmi minisztérium tisztviselői köréből. A bezenztelés után a holttestet a családi sírboltba helyezték el.

— **Végzetes biciklizés.** *Perényi Gyula* husz éves kereskedősegéd tegnap egy barátjával *Cinkotára* rándult kerékpáron. Belétek egy ottani vendégfőbe, ahonnan átkarikáztak *Kőbányára* szőrözi. Ugy látszik, hogy többet ittak a kellesténél s így történetet, hogy elfelejtették lámpásaikat meggyújtani. A sötétben indultak vissza a fővárosba s e közben egy parasztszeker az elől haladó *Perényit* elgázolta. A szerencsétlen fiatalember oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy haldokolva került a dologházi kórházba.

— **Bérkocsisok bírósága.** A bérkocsisok ipartársulata nem igen vehette tekintetbe az ipartörvény rendelkezéseit, mert a tanács ma kénytelen volt rájuk írni, hogy ezután ne bíraskodjanak. Az ipartörvény rendelkezése szerint ugyanis csak az ipartestületek bíraskodhatnak a munkaadó és munkás ügyeiben, de a bérkocsisok ipartársulatának bírósága akárhánszoz

báró Berchtolsheim tábornok, állellenben fölük *Emine Soltan Sadrazam* birodalmi kancellár és a tolmács. A sah fogata után öt lovasrendőr haladt. Ezután a kíséret fogatai következtek.

A kocsióra a kis-híd-utca, Szervita-téren, Koronaherceg-utca, Egyetem-utca, Kecskeméti-utca át a Kálvin-térre fordult be. Az utcákat óriási néptömeg lepte el, szintúgy a házak ablakait. A fejedelmet mindenütt üljenezéssel üdvözölték. A fogatok a Vámbáhr-körtől a Ferenc József-hídra hajtottak és innen a Gellért-hegy alján az Atilla-körtön az Szerpentin-uton föl a várba. Itt a sah fogata néhány pillanatra *József főherceg* palotájánál megállt. Muzaffer ed Din névjegyét küldötte föl *József Agost főherceg*hez. A sah fogata aztán a miniszterelnökségi palota előtt állt meg és a sah oda is felküldötte névjegyét *Széll Kálmán* miniszterelnök számára. A kocsióra ezután a várak felé vette útját. A katonai őrház legénysége fegyverbe állott és a zászlót háromszor meghajtotta a fejedelem előtt.

Itt a kocsióra megfordult és a Szent György-téren át, az Albrecht-ut felé indult. Azután az Albrecht-uton és a Lánchidon jött át a pesti oldalra.

Az Andrassy-ut elején egy negyven év körüli szegényes külsejű férfi vált ki a tömegből és a vágató lovasrendőrök között a sah kocsiójához ugorva, egy levelet akart átnyújtani. A rendőrök förelökték s a menet tovább haladt, a nép azonban abban a hiszemben, hogy az illető merényletet akart elkövetni, majdnem megléhelte. A rendőrség végre megragadta és be akarta kísérni a VI. kerületi kapitánysághoz.

A sah, aki a levelet átvette, nyugodtan ült kocsiójában, aztán utasítást adott a mellette lovagló rendőrzetűdesnek, hogy az illetőnek ne legyen bántódása. A főkapitány, aki elül haladva nem látta tisztán az egész jelenetet egészen kétségbeesett, amikor az eszevesztelen vágató rendőrt észrevette. A sah rendeletére azután az illetőt szabadon bocsátották.

Az Andrassy-uton és a Stefánia-uton végig haladva, a sah a lóversenyre ment.

(A lóversenyen.)

Négy óra után, a mikor a Prince of Wales handikap küzdelme dőlt el a lóversenytéren, egyszerre nagy mozgás támadt a nagy tribünön. Még a nagy meglepetésről, *Sarkantyú* győzelméről sem beszéltek, csak a vendég uralkodóról, aki óriási kíséretével most érkezett a nagy tribün udvari páholyába. A Jockey-klub részéről hivatalosan gróf *Andrassy Aladár* várta és üdvözölte az uralkodót, aki pár barátságos szó után az udvari páholy elejére ment, ott katonásan köszöntötte a páholy elé gyűlt ezernyi közönséget s leült.

Magyarzatokkal gróf *Berchtolsheim* altábornagy szolgált itt a sahnak s egyszersmind ő is mutatta be a hivatalos urakat, köztük gróf *Batthyány Elemér*-t, akivel néhány barátságos szót váltott a felséges vendég. Muzaffer ed Din, ellentétben felséges atyjával, Nasreddinnel, aki soha sem volt rávehető, hogy egy lóversenyt végig nézzen, látható érdeklődést tanúsított a lóverseny iránt. Élénk gesztusokkal beszélgetett gróf *Berchtolsheim*mal, kérdezte, hogy merre van a pálya s végül a sah maga jártatta a kezét végig abban az irányban, a merre a lovaknak végig kell futni a mezőt.

Ekkor italt szolgált fel ő felségének: mustot, amelyből egymásután három pohárral ivott. Most érkezett fel az udvari páholyba *Széll Kálmán* miniszterelnök s helyet foglalt a sah s asztalánál vele hosszabban beszélgetett.

Nagy érdeklődéssel nézett le a sah a pályára, amikor a most következő versenyre, az ősi kanca-díjra kiálltak a lovak. Gróf *Berchtolsheim* alig győzött felvilágosítással szolgálgni. Egyszerre meglepetve szolt az uralkodó az altábornagyhoz, a mikor az amerikai *Jim Morgan* alakja bukkant ki a mezőre, a *Harkányi bárók* lován, *Jablanián*.

— Hát ez hogyan lovagol itt?

— Ez amerikai jockey, felség, Amerikában így lovagolnak.

— Nálunk nincsenek lóversenyek, — jegyezte meg a sah — és mégis így lovagolnak. Egészen meglep, hogy ez a jockey így lovagol...

Amikor a lovak elindultak, feltűnő érdeklődéssel követte a három ló minden lépését.

A sahnak annyira tetszett *Morgan* lovaglása, hogy a mikor a nagy tribün előtt elváltak a lovak, megjósolta kiséreinek, hogy az amerikai fogja megnyerni a versenyt. Felsőleges jóslata ugyan nem vált be, de *Jablanián* kiütően tartotta magát *Culture* mellett s ha ez utóbbi meg is nyerte a versenyt, *Jim* ma is fényes lovasművésznek mutatta magát.

A sah még egy ideig az udvari páholyban maradt, s különösen a bookmakerring felé fordította figyelmét, ahol nagy nyüzsgés volt. Az élelmes bookmakerek még a nagy vendéget is belevonták üzleti taktikájukba; így *Lackenbacher* bookmaker azt mondta egyik fogadójának, aki keveselte *Culture*-re a pari pénzt:

— Nem lehet többet adni, ő felsége is *Culture*-t fogadta...

A tréfát még betetőzte az, hogy a sah közvetlenül a verseny után elment, mint a ringben mondták, elment — a nyereséggel. Amikor felállt helyéről és katonásan köszöntötte a közönséget, hársányi éljenzés-

ben tört ki az ezernyi tömeg s melegen bucsuzott el az uralkodótól. Gróf *Andrassy Aladár* köszönte meg a megtisztelő látogatást, mire a sah *Széll Kálmán* miniszterelnökkel és kíséretével elhajtott a verseny-térre.

(Udvari ebéd.)

Este 6 órakor 79 terítéki fényes ebéd volt a perzsa sah tiszteletére a *Hungária*-szálló nagytermében, amely ez alkalomra remek szőnyegszisszal, pompás tükörrel, délszaki növényekkel és előkelő izlésű burtozatával és dísztárgyaival valóságos tündérlakká volt átvárasztva. Az asztalfőn *Muzaffer ed Din*, a perzsa sah ült; balján egy hely üres volt; azután *József Agost főherceg* következett. A királyt képviselő ifjú főherceg és a sah között *Mohandessz Mamalek* miniszter állva teljesítette a tolmácsi szolgálatot. A sah jobbán *Széll Kálmán* miniszterelnök és *Hakimol Molk* udvari miniszter ültek, míg *József Agost főhercegtől* balra *Emine Soltan Sadrazam* nagyvezír foglalt helyet.

A sahnál szemben ült gróf *Apponyi Lajos* magyarországi udvarnag, *Nériman* kán rendkívüli követ és miniszteri meghatalmazott és *Movassagued Dovleh* főkamaraas között.

Az ebéden résztvevőknek teljes névsora különben ez:

Muzaffer ed Din perzsa sah ő felsége; *József Agost főherceg* ő felsége; *Movassagol Molk*, *Mossadigol Molk*, *Emine Hazrate* kamarás, *Hakimol Molk* udvari miniszter, *Emine Soltan Sadrazam* birodalmi kancellár, *Mofakhamed Dovleh* főhadsegéd, *Mochirol Molk* kabinetfőnök, *Nériman* kán rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, *Nasserol Molk* miniszter, *Serdare Coll* marsall, *Arfaed Dovleh* herceg, rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, *Zehired Dovleh* szertartási miniszter, *Movassagued Dovleh* főkamaraas, *Vézire Homayon* miniszter, *Behadere Djeunge* emir marsall, *Serdare Mokarrame* főhadsegéd, *Nass eros Saltaneh* kamarás, *Yekited Dovleh* ő felsége titkára, *Nedimos Soltan* kamarás, *Seyri-es-Saltaneh* kamarás, dr. *Aderek*, dr. *Khulid* kán, dr. *Ibrahim* kán udvari orvosok, *Mohamed Ali* kán hadsegéd, *Mirza Ali* kán a kabinet előnöke, *Mirza Seid Honám* kán, *Nassarol Mamalek*, *Nassare Khakan Nassare Homayon*, *Khazenos Soltan* és *Ibrahim* kán udvari kamarások, gróf *Montforte* szertartásmester, dr. *Dolla Gana*, surányi *Back* főkonzul, báró *Bechtolsheim* lovassági tábornok, *Eperjessy* rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, báró *Giesl* ezredes, *Kronholz* alezredes, *Tallian* őrnagy, *Sanchez de la Cerda* hajóhadnagy, *Pekotseh*, a konzuli akadémia tanára, *Széll Kálmán* miniszterelnök, báró *Fejérváry Géza* honvédelmi miniszter, *Lukács László* pénzügyminiszter, *Wlassics Gyula* vallás- és közoktatásügyi miniszter, *Plósz Sándor* igazságügyi miniszter, *Hegedüs Sándor* kereskedelmi miniszter, *Cseh Ervin* horvát miniszter, *Percezel Dezső*, a képviselőház elnöke, *Rakossy István*, az állami számvézőszék elnöke, *Szabó Miklós*, a kuria elnöke, *Sárványi József*, a budapesti királyi ítélőtábla elnöke, *Gromon Dezső* és *Tarkovich József* államtitkárok, gróf *Andrassy Aladár* főkamaraas, *Benczky Ferenc*, Pestmegye főispánja, *Márkus József* budapesti főpolgármester, *Halmas János* polgármester, *Rudnay Béla* főkapitány, gróf *Keglevich István* intendáns, gróf *Szapáry Pál*, *Vámbery Armin* tanár, *Lobkowitz* herceg hadtestparancsnok, *Czibulka*, *Durmann*, *Jablánzy*, *Steininger*, *Gaudernak* és *Lahner* altábornagok, *Schneller* vezérőrnagy, gróf *Apponyi Lajos* magyarországi udvarnag, *Sauer* és gróf *Szapáry* századosok és *Freund* alkonzul.

Felemlítésre érdemes, hogy a keleti vendégek, mivel bort nem ittak, forrásvizet szolgáltak fel.

A diszebéd étalapja a következő fogásokat tün-tette fel:

Consommé Véfour
Fogas du Balaton grillée à la maitre
Selle de mouton
et coeur de filets de boeuf
pommes dauphin, haricots vertes
et saisis saucé.
Suprêmes de perdrix à la Richelieu
Poulardes de Graz
et dindons à la broche
Salade Régent,
Compote americaine
Rombe glacée Hongaria.
Fromages et pain pumpnickel
Corbeilles de Fruits.
Melons Cantaloupe
Petits fours
Café noir

Gonzalez Sherry very old doroso
Biére de Kőbánya
Château-Margaux, grand vin à Guithouze atóé
1886. Raunenthaler Borg, auf Gehen Wilhelmj
Moet et Chandon Cremand á rose
1890. Cognac Plumier
Liqueurs.

A pecsényéni fölemelkedett a sah helyéről s utána a többi résztvevők mid fölálltak, és a sah perzsa nyelven a következő felkűszöntőt mondotta:

Üritem poharamat fenkölt barátomnak, ő Felsőségnek, Ausztria császárnak és Magyarország királyának egészségére, akinek vendégiszterete környezett egy Bécsben, mint itt is, amelyre mindig hálásan fogok visszaemlékezni. Ferenc József császár és király ő Felsőége éljen!

A sah mellett ült tolmács francia nyelven még egyszer elmondta a sah tőszóját, melyet lelkes éljen-

zéssel fogadtak, a zenekar pedig tuszt bucsuzott. Azután fölállt *József Agost* főherceg és francia nyelven így válszolt:

Ó felsége nagyon megtisztel bennünket ittletéval és nagyon örülünk, hogy ő felsége jól érzi magát körünkben. Legyen szabad remélünk, hogy a sah ő felsége, ha — amint kilátásba van helyezve — rövid idő múlva visszatér ide, ismét jó benyomások fog itt szerzezni. Muzaffer ed Din sah-in-sah ő felsége sokáig éljen!

A felkűszöntőt követő lelkes éljenzést, amelyet a perzsa himnusz hangjai szakítottak félbe, a sah hálás fejbólintással köszönte meg.

Ebéd után cerele nem volt, mert a sah azonnal lakosztályába ment, hogy készüljön az operai előadásra.

Az ebéd alatt *Radics Béla* zenekara játszott válogatott darabokat. A műsor ez volt:

1. Overture de l'opéra „Oberon” (Weber).
2. Quadrille sur les motifs de l'opérette „The Geisha” (Sidney Jones).
3. Valse du ballet „Coppélia” (Delibes).
4. Airs hongrois.
5. Valse de l'opéra „La Bohème” (Leoncauallo).
6. „Coeur amoureux,” romance hongroise (Radics).
7. „A Elle,” polka française (Helmshberger).
8. Valse de l'opérette „Runaway Girl” (Monckton et Caryl).

A sah ebéd alatt folyvást látható érdeklődéssel hallgatta a zenekar játékát és különösen a magyar darabok kötötték le figyelmét.

(A sah az Operában.)

Már kora alkonyatkor nagy néptömeg állta el az Andrassy-ut gyalogjáróját, várta a sahot, akinek nyolc órakor az Operában kellett lennie. Pontban nyolc órakor jelezte is a felharsanó éljenzések, hogy a perzsa hatalmas ura érkezik. Nemsokára aztán látható lett az udvari fogat, amely a sahot hozta, s amely előtt egy szakasz lovasrendőr vágatott.

Az ünnepi előadás azonnal megkezdődött, ami *Muzaffer ed Din* sah *József Agost főherceg* és *Széll Kálmán* miniszterelnök kíséretében a páholyban helyet foglalt. A nagy udvari páholyban ott ült még a sah mellé kirendelt zágrábi hadtestparancsnok, s a perzsa kíséret egy része: a nagyvezír, a sah udvari orvosa és tolmácsa. Az ünnepi előadás a *Bánk bán* kivonattal kezdődött. Előadták az első felvonást a két táncsal, s a finálét. A sahot, aki az est folyamán a páholy párkányára könykölve mindvégig nagy figyelemmel kísérte az előadást, különösen a táncok érdekelték. Akárhányszor csak a fűrgelábu ballerinahad kilebbent a színpadra, *Muzaffer ed Din* látesővéhez nyult s két könyökére támaszkodva mérőn nézte a táncoló hölgyeket. Különösen a második magyar tánc látszott megnyerni tetszését. Ennél többször bólintott a fejével, s mosolyogva figyelmeztette kíséretét a sarkantyupengésre.

A finale után, hogy a függöny leereszkedett, a ragyogó diszben pompázó nézőtér mintha összebeszélt volna: mindenki fölkeelt, s szemügyre vette a sahot.

Muzaffer ed Din abban az aranyvállrojtos egyszerű fekete katonai kabátban volt, amelyet Párisban is viselt. Vállán nagy aranyos színőr volt átvette. Egész este nem került le fejről a hatalmas báránnybőr kuesma, amelynek közepén ezreket érző gemánt forgó villogott. A sah többször fordult *József Agost főherceg*hez, de ugylátszik, nem nagyon értették meg egymást, mert mindig odaintette magához tolmácsát, amikor nem sikerült megértetnie magát a fiatal főherceghez. *Széll Kálmán* is többször beszélt, szintén tolmács útján. Beszélgetés közben ököre fogta, úgy pödörgette hatalmas bajuszát.

Nagy felűnést keltett a nézőtéren, amikor egy pincér kis tálcán — fagyaltot hozott be a sahnak a páholyba. Ő felsége egy csöppet sem zavartatta magát, letétette a fagyaltot a páholy párkányára, s az egész közönség élénk érdeklődésének közepette nagyokat falatozott belőle. Majd limonádét hoztak be neki, de ezt visszautasította.

A Bánk-bán után az erősen megrövidített *Piros cipő* következett, amelyből a mimikai rész javát kihagyták, s inkább a táncjelnek bemutatására helyezték a fűlyt. A perzsa sah ő felségét a ballet alatt is főleg a nagy csoportos táncok érdekelték. Erősen szemügyre vette *Balogh Szidit*, amikor magántáncot lejtett. Tetszett neki az a szines szökőkút is, amelyet a *Zulejka* ballet rekvizitumai közül jónak látott az igazgatóság a Piros cipőbe átvenni. A ballet egyes képei között, a szünetekben élénken vizsgálta a sah a közönséget. Különösen két helyre szögezte hosszabb ideig látósvét. Az egyik báró *Fejérváry* honvédelmi miniszter páholya volt, amelyben igazán föltűnt a daliás szép huszár-miniszter, a másik pedig az a páholy, ahol a magyar arisztokrácia egy ismert szépsége ült.

A nézőtér ragyogó képet nyújtott. A csillogó egyenruhák mellett szerényen húzódtott meg a frakk-kisebbség, s még a leglényesebb huszározredesi

uniformist is tulragyogták a hölgyek pazar toalettjei. Képviselő a nézőtérén a budapesti társaság elite: arisztokrácia, katonaság, politika, irodalom, művészet, kereskedelem. A budapesti diplomácia is teljes számban megjelent a színházban.

Az előadás méltó volt a fényes kerethez. *Diósné és Penny Irén* minden díszletre rászolgált, ugyszintén *Balogh Szidi* és *Schmidek Gizella*, ez a zseniális két ballerina. Tapshban ugyan egyiknek se volt része — azt tiltja ilyenkor az etikett. A kiállítás is szép volt, igaz ugyan, hogy az utolsó képen a felhők egy kicsit ráncot vetettek, ami némileg rontotta az illúziót, de hát ez mellékes. A fő, hogy a sah pompásan érezte magát, s hogy az előadás nagyon tetszett neki, amint ezt távozóban ki is fejezte az intendáns előtt.

Az Andrassy-uton még tíz óra után is — amikor az előadás véget ért — nagy néptömeg szorongott, s lelkesen megéljenzte az elvonuló perzsa uralkodót.

Az előadásról a következő félhivatalos tudósílast teszik közzé:

Az operaházban ma este tartott díszelőadásra egy negyed órával a sah érkezése előtt megérkezett *József Agost* főherceg, akit *Szell Kálmán* miniszterelnök fogadott. A főherceg felment a miniszterelnökkel az udvari páholy szalonjába s rövid ideig társalgott vele. Majd a miniszterelnök ismét lement az érkezendő sah jogadására. A színház bejáratánál gróf *Keglevich István* intendáns a polgármesterekkel már várakozott a sakra. Pontban 8 órakor érkezett meg a sah, akit *Szell Kálmán* miniszterelnök és gróf *Keglevich István* intendáns fogadott. Gróf *Keglevich István* már a délutáni udvari ebédnél bemutatta a sahnak a miniszterelnök, aki most bemutatta a két polgármestert is és azután páholyába vezette a sahot. Nyomában jöttek báró *Bechtolsheim* lovassági tábornok, *Ali Asgar* kán nagyvezér és *Hakim el Molk*, a császi ház minisztere. A lépcső legfelső fokán a sahot *József Agost* főherceg fogadta és bevezette az udvari diszpáholyba. Midőn a sah a páholyba lépett, az Opera zenekara a perzsa himnuszt játszotta. Azután megkezdődött az előadás. A *Bánk bán* felvonása után gróf *Keglevich István* tisztelettel a sah páholyában, ahol 10 percig időzött. A sah különös meglepetését fejezte ki neki a látottak felett. A sah rendkívül érdeklődéssel nézte az előadást és gyakran intézett kérdéseket környezetéhez, különösen gyakran váltott szót *József Agost* főherceggel. Negyed tíz órakor *Husszein* khán és *Hasszán* khán főtájsárolt panaszoktól és a miatt *Vámbéry Arminnal* az inkognitópáholy mellett félórán távoztak a színházból és a Hungáriába hajtottak. A felvonások között gróf *Monteforte* beosztott szertartásmester és *Zehret Dole* perzsa főszertartásmester és az egyik perzsa miniszter kimentek az erkélyre, ahol *Zollner Béla*-tól, a Nemzeti Színház titkártól élénken kérdezősködtek a magyarországi és budapesti színházi viszonyok felől. Az előadással nagyon meg voltak elégedve és jobban tetszett nekik, mint a bécsi opera előadása.

A sah az intendánsnak többször szintén elismerését fejezte ki az előadás felett.

(Kitüntetések.)

Dél felé a sah megbízásából *Eperjessy* teljhatalmú miniszter, teheráni követünk *Szell Kálmán* miniszterelnöknel tisztelettel Budán a miniszterelnöki palotában s a perzsa sah legnagyobb rendjelét a *Timsali Humajun* vitte a magyar kormányelnöknek. Rendkívül díszes rendjel ez, telve gyémánttal és más drágakövekkel, amelyek között, mint keretben, van a sah aróképe.

A meghatalmazott miniszter tisztelettel gratulált *Szell* miniszterelnöknek az új rendjelhez, amelyet a perzsa sah csak igen kivételes esetben osztogat, olyanoknak, akiket mindenekelőtt ki akar tüntetni. Gróf *Aponyi Lajos* udvarnagy és *Lobkovitz Rezső* hadtestparancsnok a nap- és oroszán rendjelet kapták a briliánsokkal.

(A holnapi program.)

A sah holnap délután meglátogatja a Margitszigetet, aztán résztvesz *József Agost* főherceg ebédjén a Park-klubban. Másnap 27-én délben egész kíséretével Konstantinápolyba utazik. *Muzaffer ed Din* a lörök fővárosból még nem megy haza, hanem október 7-én visszatér egész kíséretével *Budapestre* s két napig marad itt, aztán Oroszországon keresztül Teheránba utazik. Ma már lefoglalta mostani szállását október 7-ére és 8-ára.

A sah egyéb tervbe vett látogatásai közt elmarad az a látogatása is, amelyre a Kereskedelmi Múzeum vezetésére készülődött. De a sah, mint értesülünk, kérte *Hegedüs* minisztert, küldjön el neki holnap délelőtt az ott kiállított tárgyakból, különösen a szövött árukból egy kollekciót, minthogy kíséretétől hallotta, hogy a múzeumban igen szép dolgokat láttak. A perzsáknak különösen a kalotaszegi varrások tetszettek. *Hegedüs* miniszter természetesen eleget fog tenni a sah hájtásának.

Egy konstantinápolyi távirat jelenti, hogy ma

este különvonat indult Belgrádba perzsa és török méltóságokkal, akik ott megvárják a sahot. A vonaton van a többi közt *Mirza Mahmud* kán perzsa követ, *Mirza Ismael* kán első titkár, *Ochannesz* kán első tolmács, *Ahmed Ali* basa hadosztálytábornok és *Ghalib* szertartásmester.

(A sah a Margitszigeten.)

A sah holnap délután a Parkklubban rendezett ebéd előtt ellátogat a Margitszigetre is. A kies sziget, amely az új hid megnyitása óta a fővárosi közönségnek legkeresettebb kiránduló helye, már ma este ünnepi díszítést öltött, hogy holnap minél méltóbban fogadja a fejedelmek fejedelmét. Néhány száz kertészleány sürgött-forgott egész nap, hogy az őszi rózsza vegetációt a maga teljes pompájában rennde hozza, és hatalmas árboerudakon számos perzsa meg nemzeti színű zászló leng. Cigányzene és katonazenekar fogadja a fejedelmet, aki kíséretével együtt holnap szerdán délután pontban két és fél órakor indul el a Hungária szállóból. A perzsa sah udvari fogaton hajt be a szigetre, ugyszintén kísérete is. Összesen harminc kocsi járja majd körül az egész szigetet, amire még nem volt eset. A szigeten ez idő alatt sem zárják el a közlekedést, úgy hogy a közönség a sétautakon sorfalat állhat majd. A Margitszigeten maga *József Agost* főherceg fogja kalauzolni a sahot. Az udvari diszhintó holnap reggel próbakoosizást tesz a szigeten, hogy a lovak délutánig már ismerjék az utat.

(A sah pongyolában.)

Muzaffer ed Din sah — mint azok beszélnek, akik sokat érintkeznek vele, — rendkívül ideges ember. Ilyenkor azután, amikor az idegesség elfogja, nagyon türelmetlen és főleg határozatlan. Olyan volt ma is egész délelőtt. Már a reggeli után panaszkodott *Vámbéry Arminnak*, aki tisztelgett nála, hogy nem jól érzi magát.

— Pedig szeretném — ugymond — jól megnézni Budapestet. Tudom, hogy itt sok érdekes látvány van. Most azonban nem lehet, nagyon ki vagyok fáradva.

Reggel még ugy volt, hogy a sah még délelőtt kikocsikázik. A fürdő után azonban lemondott a délelőtti kocsikázásról.

Idégségére és határozatlanságára mutat az is, hogy villásreggeliét ő maga félüzemeltetőre rendelte meg. Alig ment el tőle *Szell Kálmán* miniszterelnök, a pincérek szervizrozni akartak nála. A sah ugyanis állandóan a szalonban ékezik, egyedül egy kis asztalnál. Mikor a pincéreket meglátta, idegesen szólt rájuk:

— Még nem eszem, hozzák be majd egy negyedóra múlva.

A pincérek kimentek s egy negyedóra múlva megpróbálkoztak újra a tálalással, de a sah ismét elkergette őket. Azután csak úgy félegy tájban fogadta el a villásreggeli.

Az egyik pincér tegnap este nagy zavarba hozta a sahot, aki vallásos mohamedán és sem szeszest italt nem iszik, sem disznóhúst nem eszik. Vacsoránál ugyanis megkérdezte tőle, hogy parancsol-e pezsgőt. A sah nagyon nehezelt a kérdésre, mert kijelentette, hogy csak citrom- és narancslevet iszik. Ezt azután alaposan fogyasztja is a keleti felség; megérkezése óta ma estig vagy tizenöt literrel megivott belőle.

Ez az ital rendesen felvillanyozza egy kissé a sahot. Érdekes volt az is, hogy mikor tegnap este megvacsorázott, mindenáron zenét akart hallgatni. Környezete nagy zavarban volt; nem tudták, hogy mit csináljanak vele. Végre is a nagyvezírnek jutott eszébe, hogy van valahol a csomagok között egy arizon, amit Bécsben vettek. Ezt előkeresték és a sah jól mulatott azon, hogy a nagyvezír mint hajtja az arizont. A hangszer azután nagyon megtetszett neki s úgy az éjjel, mint ma délután ennek a hangjai mellett aludt el.

Érdekes dolog az is, hogy a sah nem szereti a magányt. Valami félelem vesz rája erőt, ha magára hagyják. Ilyenkor, ha észreveszi, hogy egyedül van a szobában, mindjárt hevesen csönget, hogy környezetéből valaki menjen be hozzá.

Hogy a sah mennyire szereti a zenét, azt a mai udvari ebéd is élénken illusztrálja. Az udvari ebédnél ugyanis *Radies Béla* zenekara játszott. Programját az udvarmesterei hivatal állította össze és így kevés volt benne a magyar nóta. Amikor azonban megcsendültek *Radies* hegedűjén a szebbnél-szebb magyar népdalok, a sah abban hagyta az evést s úgy figyelt a nótákra. Egyszer aztán megjegyezte:

— Nagyon szép a magyar nóta — olyan lelkesítő!

A sah különben ma este kitűnő étvágygyal evett, ami a nagyvezírnek is feltűnt.

— Ha sokáig Budapesten volnék — mondotta a sah — a gyomrom is megjavulna.

(A nagyvezírrel.)

Egy bécsi újságíró megintervjuolta a sah kíséretében levő perzsa nagyvezírt. Az első szavakat francia nyelven váltották egymással, de aztán perzsán szólott a nagyvezír. A tolmácsa *Nerimán kán* bécsi perzsa követ volt.

Az újságíróknak arra a kérdésére, hogy a sah utazásának lesznek-e Perzsiára nézve politikai következményei, így válaszolt:

— A sah utazásának két célja volt: az egyik a sah egészségének a helyreállítása, ami javarészt sikerült is. Másodszor Európa különböző országait alaposan akartuk tanulmányozni. Es sok dologról vetünk tudomást azokból, amiket láttunk. De csak ha hazakeresztünk, akkor fogjuk elhatározni, hogy Európának milyen intézményeit honosítsuk meg Perzsiában.

— Kegyelmességed tehát nem tűzött maga elé határozott reformokat a közel jövőre? — kérdezte az újságíró.

— A reformok nagy megfontolást követelnek. Tekintetbe kell venni azokat a nehézségeket, amelyekkel a reformoknak a multban megküzdendőik kellett és amelyek a jövőben felmerülhetnek. Utazásunk azonban mindenre hasznos gyümölcsöket terem majd Perzsiának.

— Feltűnőnek találták Európában, hogy a sah nem ment Angliába.

— Ennek az utazásnak az elmaradása politikai okokkal nincs semmiféle összefüggésben. Csak külső motívumok okozták.

A nagyvezír az angol királyné fának, *Alfréd* kőbúri fejedelmnek halálára célozt.

— Elmegy-e a sah Konstantinápolyba?

— Semmi akadályja sincs e látogatásnak. Ami a sah és a szultán állítólagos konfliktusáról szól az mind alaptalan. A mi viszonyunk Törökországhoz teljesen korrekt.

Végül megjegyezte a nagyvezír, hogy a párisi merénylet semmiféle hatással sem volt a sahra és jóformán már el is felejtette az egész dolgot.

Konstantinápoly, szeptember 25.

A külügyminiszter és *Ibrahim* főszertartásmester szombatn egészen a bolgár határig utaznak a sah elébe. Konstantinápolyból negyven kilométernyire, *Kucsukban* kikötőt építettek a sah érkezése alkalmából. Itt fogja várni a szultán yachtja a perzsa uralkodót, aki a különvonatról hajóra fog szállani s úgy megy a szultán kertjébe. A szultán ugyanis nem akar a vasutállomásra menni a sah fogadására s így a kertek alján fogja megvárhatni vendégét, akivel gyalog teszi meg az utat a *Yildiz-kioszkig*.

FŐVÁROS.

(*) **Megbolygatott sirok.** Ismeretes, hogy a ke-repesi temetőben több olyan parcellát kiürítettek, ahol sok jelesünk aluszsa örök álmát. A sájtóban is, a városi közgyűlésen is kegyeletes hangok követelték, hogy ha már meg kell bolygatni a drága sirokat, gondoskodni kell méltó elhelyezésükről. Most a kerepesi-úti köztemető igazgatója azt a kegyelet-sugalta javaslatot terjesztette a tanács elé, hogy az említett nagyjaink hantjait a síremlékekkel együtt helyezték el a 29. számú parcellában, a szemközti álló Deák- és Klapka-síremlékei közt; az ott még azonkívül fennmaradó helyet pedig tartásuk fenn arra az esetre, ha ismét egy kiváló férfi számára sírhelyre lesz szükség. — Ma *Beothy László* igazgató a Nemzeti Színház nevében a tanácshoz beadványt intézett, melyben azt a kérelmet nyilváníta: hasson oda a tanács, hogy amennyiben lehetséges, a rég elhunyt jelesek maradványai tovább is azon helyen maradjanak, hová talán végső akarattal kívántak pihenni térni. Ha azonban nem volna lehetséges azokat eredeti nyugvóhelyeiken meg-hagyni, kéri a tanácsot, jelöljön ki külön sirokat számukra.

(*) **A villamosok osztályai.** A közúti vasut-társaságnak *Újpestre* és *Kőbányára* közlekedő kocsijain két osztály van: első és harmadik. A kocsijai perronjain az első osztályú díjakat szedték, a miért a városnál panaszot tetek. A közgyűlés úgy határozott, hogy a kocsijai elején, ahol a kocsivezető van, a harmadik osztályú, a kocsijai hátulján, a kalauz mellett, az első osztályú jegy érvényes. Koch *József* bizottsági tag a közgyűlés határozatát megőllebezte, a belügy-miniszter azonban ma jóváhagyta. Jóváhagyta a miniszter a rákos-palotai kocsik menetrendjét is. A tavasz-szal konstátálták, hogy a közúti vasut-társaság a menetrenden kívül is járat kocsikat a nyugati pályaháztól *Rákospalotáig*. A nyári menetrend megállapításakor ezt a vonalat is bevonták a menetrendbe. Koch *József* ez ellen is föllebebezt, de a miniszter ezt a föllebebezt is elutasította.

SZÍNHÁZ, ZENE.

**** A Nemzeti Színház újdonsága.** Az emberevőből, a *Nemzeti Színház* első eredeti újdonságából most folynak az utolsó próbák a Nemzeti Színház színpadán. Részt vesz a próbákban *Gabányi Árpád* is, nemcsak mint szerző, de mint a magyar levegőjű vigjáték egyik főszereplője is. A *Vizvári Gyula* rendezésében színe kerülő darab szereposztása a következő:

Peres Bogdán — *Gabányi, Anna* — *Molnár Rózsika*, *Zsuzsika* — *Ligetli Juliska*, *Békésiné* — *Vizvári, Miklós* ... *Dezso József*, *Ujlaki* — *Horváth Zoltán*, *Tubika* — *Zilahy, Örsze* — *Kecseri Irén*.

Az emberevő nyilvános főpróbája csütörtökön tíz és fél órákor lesz.

**** Népszínház.** *Géczy István* *Amit az erdő mesél* című új népszínműve, amelyhez *Mocsány Imre* írta a dalokat és szerelte a zenét, holnapról, szerdától fogva háromszor egymás után kerül színpadra. A holnap bemutatott előadás az ideit tizenkét premiérré hirdett bérlet 2-ik száma lesz. Szombaton, 29-ikén a *Párisi élet* kerül színpadra, vasárnap pedig negyedszer: *Amit az erdő mesél*.

**** Fácny Lajos sírja.** *Dienes Márton*, az *Egyetértés* felelős szerkesztője a következő sorok közlésére kér fel bennünket:

Tisztelt Szerkesztőség!

A *Budapesti Napló* egyik legutóbbi számában *Fácny Lajos*nak, a Nemzeti Színház egykori nagy művészeinek a neve is ott szerepel azon jeles nevei közt, akiket az utókor már elfeledett, sirjuk gondozatlan s akik ma-holnap temetőrendezés szempontból sirjukból is kitétetnek. *Fácny Lajos*nak *Lendvayné Fácny Ilona*, a Nemzeti Színház művészeje a leánya, én aláírott pedig anyai ágon az unokája vagyok s így minket illetve a szemrehányás, ha az ő sírja is az emlitettek közé tartoznék. De nem tartozik oda, mert *Fácny Lajos* sírját, a *Kossuth-sírt* tözsomzedságában, kökereszt jelzi s a sírt *Lendvayné* asszony gyermekkel kegyelettel gondoztatja. A kegyeletlenség gyanujának elhárítása és az igazság érdekében kérem e soraim szives közlését.

Kiváló tisztelettel

Dienes Márton.

**** A Magyar Színház új igazgatója.** *Rajna Ferenc*, a *Magyar Színház* új igazgatója a napokban foglalja el állását. Az új igazgató hivatalos beiktatása csütörtökön, e hónap 27-én délután hat órákor lesz.

**** A Magyar Királyi Opera bemutatója.** A *Magyar Királyi Opera* igazgatósága, mint hírlék, október 3-ikára tűzte ki *Farkas Ödönnek* *Tetemrehívás* című dalművének a bemutató előadását.

**** Lindh Marcella a Magyar Színházban.** *Lindh Marcella* asszonynak, a kitűnő énekművésznőnek a *Magyar Színházban* való föllépése iránt a közönség körében oly nagy az érdeklődés, hogy az első hírdetés megjelenése után az első estére máris az összes földszinti és erkélypályolyokat, ugyszintén a földszinti ülőhelyek egy nagy részét lefoglalták, valamint a második és harmadik estére is már sok előjegyzés történt. A még meglévő helyekre a művésznő első föllépésére, továbbá a második és harmadik estére a helyárák a következők:

Földszinti páholy 30 korona, erkélypályoly 26 korona, emeleti páholy 16 korona, földszinti zsélye 8 korona, I. r. földszinti támlásszék 7 korona, II. r. földszinti támlásszék 5 korona, kőrszék 3 korona, I. erkély I. sor 6 korona, I. erkély II—VI. sor 3 korona, I. erkély VII—XIV. sor 2 korona, II. kőrszék-erkély I. sor 1 korona 80 fillér, II. középerkély II—VI. sor 1 korona 40 fillér, II. oldal-erkély I. sor 1 korona 20 fillér, II. oldal-erkély II—IV. sor 60 fillér, karzati zárszék I—III. sor 1 korona, karzati zárszék IV—X. sor 60 fillér.

**** Jutalomjáték a Városligeti Színházban.** A *Városligeti Színházban* holnap szerdán *Donáth Ede* karmester jutalomjátéka alkalmából, a *Magyar Színház* személyzetének közreműködésével *Szulamit* kerül színpadra.

**** A Magyar Színház főpróbája.** A *Magyar Színházban* csütörtökön délelőtt tartják meg *Sziklai Kornél* operettjének, a *Koldus és királyfi*nak a főpróbáját a sajtó képviselői előtt. Az operett bemutatója pénteken lesz.

**** Leégett színház.** Egy *pétervári* távirat jelenti, hogy a *Jallai* városi színház tegnap leégett. A színházi szerencsétlenség részleteiről még nincs hír.

**** P. Lukács Juliska pöre.** Egyik budapesti járásbírószak érdekes színházi pört fog tárgyalni a napokban. A pör előzményei a következők:

Relle Iván, a *possonyi Városi Színház* igazgatója ez év július 15-én egy kész szövegű szerződést küldött *P. Lukács Juliskának*, hogy ez hat havi vendégszereplésre, havonta nyolcszori fellépésre kötelezze magát. *P. Lukács Juliska* elfogadta a szerződést és azt aláírva nyomban visszaküldötte *Relle*nek. Azóta elmúlt már két hónap is, de *Relle* igazgató semmiféle értesítést nem küldött a művésznőnek. E hónap 13-án azonban mégis adott hírt magáról. A művésznő aláírását lépve a szerződésről, borítékba téve, azzal küldötte vissza *P. Lukács Juliskának*, hogy a változott viszonyok következtében most a vendégszereplését igénybe nem veheti, ezért a szerződést megsemmisítette. A művésznő az általa már

elfogadott s *Relle* által szövegezve megküldött szerződésének ilymódon történt érvénytelenítésébe már csak azért sem nyugodhatott meg, mert *Relle*nek ez eljárása mélyen sérti a színházi törvényeket. Ezért ügyvédje által a *Relle*vel kötött jogviszony érvényesítése végett pert indított *Relle* igazgató ellen. Ezt a pört e hó 29-én tárgyalja a IV. kerületi járásbírószaknál dr. *Wiener Sándor* albiró. Az esetben, ha a bíróság kimondja a jogviszony érvényességét, a művésznő pört indít a szerződésben *Relle* által proppánál ezer korona kifizetés megterítése iránt. A művésznő *Relle*nek ezt az eljárását még a *Színész Egyesület* elébe is akarja vinni.

**** Novelli fának darabja.** *Augusto Novelli*, a nálunk is ismert kiváló olasz színművészeknek, *Ermete Novellinek* a *fió, Doppo* (Azután) cím alatt kétfelvonásos darabot írt. A darab *Bécsben* is színpadra kerül.

**** Délutáni előadások a Burg-színházban.** A *bécsi* Burg-színház is rendszeresíti a délutáni előadásokat. Különösen a klasszikus darabokat fogja kultiválni méréskelt jegyekkel a tanulóiújság számára.

**** Hangverseny a sah tiszteletére a Telefon Hírmondóban.** A tegnapi lapok már közölték, hogy *Muzaffer ed Din* perzsa sah, akinek a párisi világiállításán a *Telefon Hírmondó* kinyerte elismerését, Budapestben tartózkodása alatt is meg akarja halgattatni a *beszélő újság*ot. A kereskedelmi minisztérium felhívására a *Telefon Hírmondó* direkt vonalat építtetett a *Park Klubba*, ahol ma este 7 órákor a *Hírmondó* hangverseny terméből jövő koncertet meg fogja halgattatni. E hangverseny négy számból áll: Először *Kinos Ignác* hírneves orientalistának perzsa nyelven üdvözlő Kelet legnagyobb urát, azután mérvadó helyről jött felszólítása *F. Penzy Irén* asszony, az *Operaház* művészeje, mint a magyar klasszikus zene kitűnő interpretálása *Erkel Hunyady László* által a *Lagrange* áriát énekel, majd *Düssy* *Handel* Berta, az opera művészeje és *Kéry Klára* a *Népszínház* primadonnája énekel. Ez a koncert hallható lesz a *Hírmondó* összes állomásain is. — A hangverseny után a *Hírmondó* az *Operaházban* színpadon *Aida* operát fogja közvetíteni, majd a rendes esti előadás után 11 óráig még *katonai és cigányzene* lesz hallható. A hangverseny kezdetét háromszoros riadójel fogja tudatni.

Khina.

— Szerző a darabjáról. —

Valamelyik este — forró, páratelt, igazi khinai este volt — ott ültünk a hongkongi rakodópart kölépészetén: *Mr. Arthur. J. Pierce*, a *Harpers Weekly* tudósítója és én; jó barátok, kiket a véletlen hozott össze az idegenben.

És néztük azt a végtelen lapot, a khinai tenger síkját, melyre éppen most borult az alkonyat homálya, az az átláthatatlan fátly, melyből már csak itt-ott látszott ki egy-egy dzsunke vitorlája.

Hátunk mögött, az utak felől, egyre tompábban hangzott a nagy város zaja; a messzeftől lámpasorok és lámpionok fényében a hazasiető, álomra készülődő Hongkong emberkhaosza bizarr, fantasztikus színárnyalatban hömpölygött, tolongott.

Csend, nagy csend volt a rakodó épületei között; csak a távolon át hangzott felénk egy-egy különös fütty, a kikötő óreinek jeladása.

A yankee, térdre fektetett szikkönyvére hajolva, a művész lelkével nézett a messzeségbe, hogy annak a nagy valaminek, ami előttünk elterült, a pszichológiájába hatoljon.

— Szeretnék ebből a csendből, valamit ebből a hangulatból, a képeembe vinni, mondta halkán. Azt szeretném, ha meg lehetne érezni benne ennek az estnek az egész lelkét, egész mélységét. Azt szeretném, hogy ha majd barátaim, akik ott, túl a végtelenen, — kezükbe veszik akvarelletem: megérezzék benne azt, amit e pillanatban a mi lelkünk érez... a tengert, a csendet, az idegent és — talán a honvágyat is...

Ezek a szavak és az az est jut eszembe most, mikor először írok ahhoz a tanulmányomhoz, melyet az *Urania* holnap este bemutatni készül. Bennem is feltámadt barátomnak művészi vágya, midőn *Khináról* ezt a tanulmányt megírtam. Megkísérlettem én is belevenni soraim közé annak a nagy valaminek a lelkét, amit a hongkongi kölépésűn érezünk: a színek, hangulatok és a nánszoknak azt a vegyületét, amely az európainak *Khináról* fogalmat nyújt. — Hogy sikerült-e? azt magam nem mondhatom meg. Nehéz emlékek egész sorozata fűződik minden betűmhöz, minden egyes képhez; — hosszú hónapok rizebédjeinek soha el nem feledhető emlékei.

Fogadjja a közönség annyi jóakarattal, amennyi szeretettel felajánlom neki.

Weiss Róbert.

Őszi lóversenyek.

Második nap.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, szeptember 25.

A „*Prince of Wales*” napja, mint mindig, ma is érdekes volt. A tribünökön annyi volt a sportsmann és sporting lady, mint vasárnapokon, a hangulat pedig emelkedettebb, mint valaha, mert olyan sok a ló, hogy a ló piece előtt tizenhét dresszre tűzött a nap a viztoronytól. A többi versenyben is tömérdek ló indult, ehhez képest a legtekintélyesebb tipsterek sem tudtak elgázolni a chanceokban, s a vége az lett, mint ilyenkor rendszeren: a bookmakerek tömött táskával kantereztek el a versenytérről.

Maga a *Prince of wales-handikap* volt természetesen a legérdekesebb. Az előzetes tip Anuska volt ugyan, de mert a *Reeves-istálló* rosszabb, mint valaha volt, még sem fogadták a derék kancát, hanem *Chryseisen* összpontosult — *Péchy Andor* bizalma. Es ez elég, hogy utána az egész világ *Chryseise*re esküdjön, ha olyan jeles lovak is az ellenfelek, mint *Diadal*, *Sarkantyú*, *Fille*, meg a tizenhetes field többi tagjai. *Péchy Andor* tömérdek pénzt helyezett el *Chryseisen* s bizalommal engedte a küzdelembe istállója, ujon feladott jockeyját, *Hughes*, akinek az a kelemenleten szabad jutott, hogy mindjárt első szereplésekor nagy favoritot lovagoljon. Mi sem természetesebb, mint hogy *Chryseise* mindjárt a startnál elkésett s az ideges legényke csak a távoszlop előtt tudott komolyan előbbre nyomulni a loval. De újra elzáródott az útja s csak akkor kapott helyet, amikor már a győzelem felé siető *Sarkantyú* utól nem érhet. Harmadik *Diadal* lett, mely nagy terhével csakugyan tiszteletreméltó formát mutatott. *Sarkantyú* győzelmét nagy vagyonnal honorálta a totalizátor, több mint 21-szeres pénzzel.

A *Prince of wales handikap* után volt a mai versenyen második szenzációja: a sah megérkezése, mely teljesen elterelte a figyelmet a most következő Őszi kancadíjról. Culture győzelmével keveset tördöttek az emberek, az egész versenytér az exotikus fejedelem felé fordította figyelmét. A sah látogatásáról más helyütt szólnak.

A mai, meglepetésekben gazdag eredményeket itt adjuk:

I. **Eladóverseny.** Díj 2000 korona. Távolság 1400 méter. *Herceg Pálffy M. Albatrossa* (Imre) első, *Geldermann* (Mayno) második, *Gagarin* (Szébbőlődi) harmadik, azután *Pimasz*, *Gezank*, *Fonyó*, *Orkán*, *Orhef*, *Adolf*. Ítélet: 3 hossal könnyen első, 3 hossal harmadik. Totalizátor: 10:24. Helyrefogadások: I. 50:72. II. 50:198. III. 50:108.

II. **Handicap.** Díj 3000 korona. Távolság 2000 méter. *Dreher J. Marchioness-e* (Slack) első, *Count-Niki* (Barker) második, *Második* (Hyams) harmadik, azután *Ladro Dólc*, *Paragat*, *Parlag*, *Tippu-Tipp*, *Fadian* és *Popovka*. Ítélet: 2½ hossal könnyen első, 5 hossal harmadik. Totalizátor: 10:109. Helyrefogadások: I. 50:168. II. 50:228. III. 50:96.

III. **Prince of Wales Handicap.** Távolság 1400 méter. Díj 10.000 korona a győztesnek, 1500 korona a másodiknak. *Mauthner V. Sarkantyúja* (Southey) első, *Chryseis* (Hughes) második, *Diadal* (Park) harmadik. Azután *Alfréd*, *Fille*, *Retford*, *Fedora*, *Anuska*, *Charmer*, *Sandwich*, *Gondi*, *Gaudirole*, *Duenna*, *Illusion*, *Ormuz*, *Melfitano* és *Pandur*. Ítélet: 3 hossal könnyen első, 1 hossal harmadik. Totalizátor: 10:214. Helyrefogadások: I. 50:201. II. 50:138. III. 50:182.

IV. **Őszi kancadíj.** Díj: 5000 korona. Távolság 1400 méter. *Báró Springer G. Cultureje* (Hyams) első, *Jablanica* (Morgan) második, *Szomorú* (Black) harmadik. Ítélet: Igen könnyen négy hossal első. Tíz hossal harmadik. Totalizátor: 10:15.

V. **II-od osztályú eladóverseny.** Díj: 3000 korona. Távolság: 1100 méter. *Szemere M. Azért is-e* (Imre) első, *Mauda* (Bulford S.) második, *Csillag* (Wilton) harmadik. Futottak még: *Garany*, *Strohfeuer*, *Néha-Néha*, *Perrette*, *Sporting Lady*, *Dodo*, *Hippokratés*, *Fannus*. Ítélet: 1½ hossal könnyen első, rövid fejhosszal harmadik. Totalizátor: 10:54. Helyrefogadások: I. 50:112. II. 50:196. III. 50:100.

VI. **Welter-Handicap.** Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. *Gróf Festetich T. Berceuseje* (Southey) első, *Felleg II* (Segrott) második, *Pythia* (Hughes) harmadik, azután *Bence*, *Hardly*, *Ne engedj*, *Dogma*, *Malmaison*, *Algier*, *Fragile*, *Iris*, *Tiamo*, *Maestro*. Ítélet: Küzdelem után nyakhosszal első, 1 hossal harmadik. Totalizátor: 10:218. Helyrefogadások: I. 50:300, II. 50:158 és III. 50:106.

SPORT.

**** Nemzetközi birokversenyek** (Budapesti nagydíj 5000 korona). A jövő szombaton, 29-én kezdődő birokversenyek érdekesebbek ígérkeznek. A birkozás összes öt korifeusi résztvesznek a mérkőzésekben és így a nálunk rendezett verseny tulajdonképpen a világbajnokságról való küzdelem lesz. Jelenleg még *Kara Achmed* az oroszánkaru, a világbajnok, de most *Budapestben* többek közt *Paul Pous* a francia, *Georg Huckschmidt* orosz, *Dirk van der Berg* hollandi és *Charles Feugler* ausztráliai sampionok ellen kell világbajnokságot megvédelmezni és fenntartani.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A főispán sajtópöre.** *Gróf Pálffy-Dann* Vilmos mosonyi főispán sajtópört indított *Tóth Imre* volt alispán ellen, aki egy mosonyi német lapban hevesen megtámadta. A győri esküdtbírószak október 5-ére tűzte ki a főtagyalást. Időközben azonban *Tóth Imre* egy nyilatkozatot állított ki és azt képviselője *Vörö* Jenő győri ügyvéd útján a gróf győri megbízottjának rendelkezésére bocsátotta. Minthogy a volt alispán ebben a nyilatkozatban bocsánatot kér sérté

ciókéért a gróf képviselője visszavonta a sajtóport s így a kitűzött főtárgyalás elmarad.

§§ **Pör a Takácsok miatt.** *Hauptmann* Gerhard Takácsok című darabját, melyet most a Vigaszínházban adnak, a szerző be akarta tiltatni s így került ma a Takácsok a budapesti királyi törvényszék elé. A szerző jogtanácsosa azonban elhibázta az illetékes fórumot s az ügyészségnél fordította be a Vigaszínház igazgatóságát, hogy nem váltott jogot a dráma előadására. *Hauptmann* Gerhart nevében *Jónás Pál* berlini ügyvéd táviratban emelt órást a budapesti királyi ügyészségnél, hogy a Vigaszínház *A takácsok*at előadja s hivatkozással a szerzői jog védelméről szóló nemzetközi egyezményre, az előadás betiltását kérte. Az ügyészség áttette a táviratot a polgári törvényszékhez, mely *Lampel* bíró előadása alapján a szerzőt a kérésével ma elutasította, először formai okból, mert nem kérvény alakjában adta be a panaszt, másodsor pedig azért, mert a szerzői jog védelméről szóló nemzetközi egyezmény nálunk még nincs beiktatva.

§§ **Papp Béla válópöre.** A testvérgyilkos *Papp Béla* válópörével foglalkozott ma a legfelső bíróság harmadik polgári tanácsa *Vavrik* Antal elnöklésével. A halálra ítélt ember felesége, született *Nagy Klementin* ugyan, mikor férjét a testvérgyilkosság vádjára miatt letartóztatták, válópört indított. A mikor aztán szerencsétlen férjét az esküdtek verdiktje alapján a bíróság kötélt által való halálra ítélte, sürgős kérvényt adott be a polgári bírósághoz, melyben a házasságról szóló törvények betenkendikendik szakaszát értelmeiben kérte kimondani a választ, mert férjét őt évnél súlyosabb ítélettel, halálbüntetéssel sújtották. A szatmári bíróság ezen az alapon ki is mondta a házassági viszony megszűnését, a mit helybenhagyott a debreceni tábla is. A legfelső bíróság *Zsembery Kálmán* bíró előadásában ma soronkívül tárgyalta az ügyet és okainál fogva megerősítette az ítéletet.

Legujabb.

Köln, szeptember 24.

A *Kölnische Zeitung* a következő, mai keleti berlini táviratot közli:

Az összes hatalmak válasza, Angliát kivéve, immár megérkezett. Az összes hatalmak lényegében elfogadják a német javaslatot. Hogy az Egyesült-Államok ettől eltérnek és *Khinában* önálló politikát akarnak követni, az ismeretes. Az amerikai politika első következményének lehet bizonyára tekinteni, hogy Tuan herceget a császárné az első állami hivatalba helyezte. Nyilván az amerikai jegyzék annyira emelte a *khinaiak* bátorságát, hogy kedvence spekulációjukat a hatalmak egyenletlenségére ismét megkezdik, még pedig oly tényre, amely az egész arculapja. Ebben a számításban a *khinaiak* valószínűleg épp úgy csalódnak, mint sok másban. Még feltéve, hogy a *khinai* akcióban az aktív munka a hatalmaknak csak egy részére hárul is, az a rész elég erős lesz arra, hogy *Khinára* rákényszerítse akarátát.

Nem lehet félreismerni, hogy Tuan herceg kinevezése, mely a legjobban értesült hatalmak szerint tényre megtörtént, a helyzet kését megváltoztatta. Német hatalmak, bizonyára több egynél, azt a kérdést fogják felvetni, vajjon egyáltalában lehetséges-e oly állammal diplomáciai tárgyalásokba bocsátkozni, melynek élén egy oly térflü áll, aki ellen a legerősebb gyarmat forog fenn, hogy a legsúlyosabb népjogi bűntettekben vétkez.

TÁVIRATOK.

Páris, szeptember 25. *Loubet* elnök este néhány napra édes anyja látogatására Montelimarba utazott.

A görői ünnep.

Bécs, szeptember 25. A *Wiener Abendpost* jelenti: *Görcs* és *Gradiska* hercegesített grófság jubileumi ünnepén a *Görben* ő felsége jelenlétében tartandó ünnepségek programjában van a tartománygyűlés hódolata és egy arany emlékérem átnyújtása e hó 20-án délelőtt 1/2 11 órakor. Ugyanaz nap este fátylavetést, szerezést és kivilágítást lesz. Szeptember 30-án délelőtt általános kihallgatások lesznek és délután ő felsége elutazik.

Katolikus tudósok gyűlése.

München, szeptember 25. A katolikus tudósok nemzetközi kongresszusának mai első nyilvános ülésén jelen volt *Lajos Ferdinánd* bajor herceg neje, *Pál mecklenburgi* herceg és neje, a müncheni nuncius és a müncheni, salzburgi és salamancai érsekek. *Hoelt* regensburgi püspök beszédét mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy a tudomány a vallás által és a vallás a tudomány által csak nyerhet. *Laparent* (Páris) előadást tartott a kongresszus működéséről és feladatai-

ról. *Willmann* prágai tanár e témáról érkezett: „A katolikus igazság, mint a bölcsészet történetének kulcsa”. Végül *hódoló táviratot* intéztek a pápához. A kongresszus főmunkája az osztályok működésében van, melyek ma délelőtt és délután üléseznek.

Az athéni merénylet.

Athén, szeptember 25. Hiteles jelentések szerint az a külföldön elterjedt hír, mintha egy zavart elméjű tiszt megragadta volna a pályaudvarról elhajtó *György* herceg kocsiját elé fogott lovak gyeplőjét teljesen alaptalan. Ez a téves hír onnan származhatott, hogy egy elmebeteg ember *György* herceg egyik üres kocsijának lovait igyekezett megragadni. Ez a teljesen jelentéktelen eset azonban fél órával *György* herceg megérkezése előtt történt.

A boerok utolsó harcai.

London, szeptember 25. *Lourenço-Marque*z-hől jelentik a *Daily Mail*nek: *Steyn* és *Reitz* a harcoló boerok mellett maradnak, akiknek számát tíz-tizenkétezerre teszik. A boerok most különösen az angolok összekötő vonalait igyekeznek megzavarni.

Finnország eloroszosítása.

Helsingfors, szeptember 25. Egy újabb császári ukáz a következőket rendeli el: A szenátus szabályzatára, valamint a finnországi főköormányzó utasításaira vonatkozó változtatások tervezete vetésék tárgyalás alá az 1899. április havában a birodalmi kancelláriában Finnország alaptörvényeinek rendszerbe foglalására kiküldött bizottság által. A tervezet tovább kidolgozása külön bizottságra bízatik, amelynek tagjai lesznek: *Plechue* államtitkár és titkos tanácsos mint elnök, *Szipov* a finn főköormányzó segédje, a rendszerbe foglaló bizottság elnöke, továbbá *Szergejevskij* államtanácsos, a főköormányzó által kinevezett két szenátor, az orosz belügyi és igazságügyminisztérium képviselői, valamint *Oestroen* miniszteri hivatalfőnök, aki a bizottság titkára lesz. *Szergejevskij* államtanácsos utasításokat kapott *Plechue* államtitkártól az esetleges reformjavaslatok tárgyában.

A francia katonai klerikalizmus ellen.

Páris, szeptember 25. Mint a lapok jelentik, a hadügyminiszter elhatározta, hogy a st-dyri hadiskolának felekezeti iskolákból kikerült összes tanárait állami iskolákból kikerült tisztekkel helyettesíti.

A bolgár-román konfliktus.

Bukarest, szeptember 25. Az *Agence-Roumaine* szintén teljesen alaptalannak jelenti ki azt a hírt, mintha a bolgár-román konfliktust *Vilmos* német császár döntésével szándékoznák elintézni.

A párisi szocialista-kongresszus.

Páris, szeptember 25. A nemzetközi szocialista-kongresszus mai délutáni ülésén elhatározta, hogy a nyolc órai munkaidő és minden egyes munkakerületben a gazdasági, politikai és ipari helyzetnek megfelelő bérminimum elérésére irányuló működésüket folytatni fogják.

A brémai pör.

Bréma, szeptember 25. Az esküdtbírósg nyolc nap tárgyalás után *Kost Bertalan* asztalost, aki mennyasszonyát, *Woditschka Mária* meggyilkolta, halálra ítélte. A vádlott az ítélet kihirdetése után újabb ártatlanságát hangoztatta.

A pestis.

Glasgow, szeptember 25. Ma egy újabb pestis haláleset fordult elő.

A szénbányások sztrájkja.

New York, szeptember 25. A sztrájkolók tegnap nem mutattak engedékenységét. A *Philadelphia and Reading* vasut újabb három bányájában szüntették meg a munkát. Szombat óta növekszik az antracithiány.

Közgazdasági táviratok.

Liverpool, szeptember 25. (*Gabonaiac.*) Amerikai buza 1/2 p-vel csökken, amerikai tengeri 1/2 p-vel emelkedett. Liszt változatlan. Az idő részben felhős.

New York, szeptember 25. (*Terményföldszé.*) (Zárlat.) *Gyapot:* New Yorkban helyben 10. 1/4 (10. 1/4). Okt.-ra 10.— (10.19). Decemberre 9.58 (9.78). New-Orleansban helyben 10. 1/4 (10. 1/4). — *Petróleum:* Stand white New Yorkban 7.75 (7.85). Stand white Philadelphijában 7.70 (7.80). Refined in Cases 9.05 (9.15). Credit Balances at Oil City 1.27 (1.20). — *Zsír:* Western steam 7.52 (7.50). Rohe és Brothers 7.80 (7.80). — *Tengeri irányzata* szabálytalan. Szept.-re 49. 1/4 (48. 1/4). Decemberre 41. 1/4 (42.—). Májusra 41. 1/4 (41. 1/4). — *Buza* irányzata gyenge. Píros ózsi helyben 82. 1/4 (84. 1/4). Szeptemberre 81. 1/4 (82. 1/4). Decemberre 83. 1/4 (84. 1/4). Márc.-ra 86. 1/4 (87. 1/4). Májusra 86. 1/4 (87.—). Gabona szállítási díja Liverpoolba 4. 1/2 (4. 1/2). — *Káv:* fair Rio 7. sz. 8. 1/4 (8. 1/4). Szept.-re 6.95 (6.85).

Novemberre 7.— (7.—). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.85 (2.90). — *Cukor:* 4. 1/4 (4. 1/4). — *On:* 38.62 (39.—). — *Réz:* 16. 1/2 (16. 1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, szeptember 25. (Terményföldszé.) (Zárlat.)

Buza irányzata gyenge. Szeptemberre 76. 1/4 (78. 1/4). Októberre 76. 1/4 (78. 1/4). — *Tengeri irányzata* állandó. Szept.-re 41. 1/4 (41. 1/4). — *Zsír:* Szept.-re 7.05 (7.02). Októberre 7.05 (7.02). — *Szalonna* short clear 8.17 (8.15). — *Sertés:* Szeptemberre 11.— (10.95). Októberre —.— (—.—) — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Nyitlér.

Vese, húgyhólyag, húgydara és kövszénybántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által

a Lithion-forrás

Salvator

kitűnő sikerrel rendelve lesz.

Hűgyhajtó hatású!

Kellemes ízű! Könnyen emészthető!

Kapható ósányvickoresztokban és gyógyszerárakban.

A *Salvator*-forrás igazgatósága Eperjesen.

Budapesten, főraktár Edesky L. urnál.

Értesítés.

Azon fölmerült hírek ellenében, melyek szerint 1826. év óta fennálló **vászon- és fehérművelésünk** más cég birtokába ment volna át, közüdmösra hoztuk, hogy ezen híresztelések teljesen alaptalanok, mivel üzletünk változatlanul, vagis:

HARIS, ZEILLINGER és TARSA

a kék csillaghoz

Budapest, IV., Váci-utca 16. szám

cég által tovább is megmarad. Epp oly változatlanul maradnak üzleti elveink, melyek szerint mindig azon vagyunk, hogy nagybecsű vevőinket a legjobb minőségű áruval, szolidan és olcsón kiszolgáljuk.

Tévedések elkerülése végett hangsúlyozzuk, hogy üzletünk csakis **Váci-utca 16. szám** alatt létezik,

Haris, Zeillinger és Társai

a kék csillaghoz

cégtulajdonos: **FABINYI GÉZA**

csász. és kir. udvari szállítók.

(Az e rovat alatt közlöttnek nem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

N a p i r e n d.

Naptár. Szerda, szeptember 26. — Római katolikus: Ciprián vért. — Protestáns: Justina. — Görög-orosz: (szeptember 13.) fölt. t. ar. — Zsidó: Tischri 3. Zom Gedalj. — Nap kél 5 óra 37 perckor. — Nyugszik 5 óra 32 perckor. — A hold kél reggel 8 óra 14 perckor. — Nyugszik 6 óra 20 perckor este.

A horvát miniszter fogad d. u. 4—5 óráig.

A főváros rendhírvil közgyűlése délután 4 órakor.

Az osztályosnyitóké huszad délelőtt 9 órakor.

A perzsa sah Budapest. Délelőtt: A Nemzeti Múzeum és fegyörgyár megtekintése. — Délután sétakocsizás a Margitszigeten. — Este: Est a parkklubban 7 órakor.

A Kisfaludy-Társaság havi ülése délután 5 órakor a Magyar Tudományos Akadémia heti üléstermében.

Nemzeti Múzeum. Képtár és néprajzi osztály (Csillag-utca 15. szám), nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődíj mellett tekinthetők meg.

Országos Képtár az Akadémiában, nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig.

Iparművészeti Múzeum nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig.

Teknológiai Iparmúzeum nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 10.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Központi statisztikai hivatal könyvtára délelőtt 10 órától 1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—8-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Szórakozó helyek.

Hanusz kávéház Király-utca sarkán, esténként a magy. kir. honvéd zenekar hangversenye.

Ehm János éttermeiben Nemzeti Színház épület minden este Banda Marci és fia hangversenye.

Putzer György éttermeiben Deák-tér, minden este Schreier hegedű-hangversenye.

Somossy Orfeum. Edeon színház.

Ferenozai kávéház. Csóka nemzeti zenekarának hangversenye.

Foltes Caprice esténként új mőjor.

Tátra kávéház Király-utca Tüdőjár női zenekarnak hangversenye.

Kelöti kávéház. Csömöri-ut Kiss János halatonfüredi hírneves zenekara hangversenye.

Othon kávéház minden este 8 órakor Banda Marci veje Dajna Balogh Rudi hangversenye.

KÜLÖNFÉLEK.

C s ö n d.

Valami vágy, rajongó álom
Tart fogva egyre emegem,
Bánáta omló halk merengés,
Rímekbe szóni nem lehet.

Miként a tarlott őszi tájon
Sóbajtó szél ha átfuval,
Zokog a szívem rejtekében
Kesergő, méla hatyádal.

A szél siralma csöndbe olvad,
A dal is elhal, néma lesz,
A temetésnek megdöbentő,
Főnséges, gyászos csöndje ez.

Herzog János.

† **A nap mágnessége.** A föld tudvalevőleg nagy mágnes, amelynek sarkai a földrajzi sarkok közelében vannak. Ha a föld nem volna mágneses, akkor természetesen nem léteznék a delejti. Ami a nap mágneses voltát illeti, a tudósok tagadják ezt a nap magján is magas hőfoka miatt. Azonban a föld mágneses viszonyai oly sok változásnak vannak kitéve, hogy ennek okait külső behatást tételeznek fel. A feltevés az, hogy a levegő magasabb rétegeiben lévő villamos áramok azok, a melyek a földre és annak mágneses voltára hatnak. *Bigelow*, a hírneves amerikai meteorológus arra a meggyőződésre jutott, hogy a föld mágneses viszonyait sokkal inkább meg lehet magyarázni, ha abból a föltetésből indulnak ki, hogy a tapasztalás szerint például egy mágneses vasdarab elveszti mágneses erejét, ha a veresizásig hevítjük azt, amiből az következik tehát, hogy oly izzó test, mint a nap, nem lehet mágneses, de viszont másrészt a földmágnesség folytonos ingadozásait legkényebben a nap mágneses befolyásából lehet megmagyarázni. Ha az atmoszféra határain belül levő légrétegekből indulnának ki a villamos áramlatok, akkor nagyon csodálatos az, hogy az egész föld mágneses viszonyai egy időben és egyenlő mértékben változnak. Továbbá tény az is, hogy az ugynevett mágneses viharok és a napfoltok közt összefüggés van. Ha teljes napfogyatkozás-kor figyelik meg a napot, akkor is mágneses tulajdonságára lehet következtetni, mert a koronának, ennek a csillag fénykószorúnak a sugarai ugy sorakoznak, mint a vastörmelék darabokai, ha mágnes befolyása alatt állanak. Mindezekhez még azt is hozzá kell venni, hogy éppenséggel nem lehet megmagyarázni a levegő magasabb rétegeinek a villamos áramlatait, és ekkor nagyon valószínű, hogy a nap sem más mint egy óriási nagyságú mágnes.

REGÉNY.

QUO VADIS?

(26)

— REGÉNY —

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK

A szenvedések, melyek talán fenyegették, nem rettentették őt vissza, sőt majdnem boldognak érezte magát, és erről a boldogságról mesélt Aetennek, aki azonban nem tudta teljesen fölfogni. — Hogyan? Mindent földadni: várost, kerteket, templomot, oszloparsztrókat és mindent, ami szép volt; a napfényes országot és a legkedvesebb, legközelebb álló embereket; mi okból? Csak azért, hogy egy szép ifjú lovag szerelmétől óvja magát? Ez nem fért Acte fejébe és ezenkívül még félnék is volt és rettegéssel gondolt az estére; de nem akarta félelmét Lygiával közölni és mivel eközben nappal lett s a napfény hevesen tüztött az atriumba, rábeszélte a leányt, hogy az álmatlanul töltött éj után a föltétlenül szükséges nyugalomra térjen. Lygia nem ellenkezett és mindketten a cubiculumba mentek, mely tágas volt és Aetennek a császárhoz volt viszonya következtetésre fényes berendezéssel bírt. Mindketten lefeküdtek, de Acte fáradtsága dacára sem tudott elaludni. Már régóta nem érzett örömet és szomorú volt, de még valami nyugtalan-ság fogta el, amilyent még sohasem érzett. Eddig csak reménytelennek és nehéznek találta az életet, de ma úgy tűnt neki, hogy beestelen is.

Feje mindinkább zavartabb lett. Az ajtócska majd kinyitott a világozás irányában, majd becsapódott; — és ha nyitva volt, a fény annyira kápráztatta, hogy semmit sem tudott tisztán fölismerni. Ezek a bizonytalan érzések és látomások egyre kizozták.

Abban a hitben, hogy Lygia — aki oly bi-

† **Tetszenek önnek a kínaiak?** Egy orosz újság munkatársa avval a kérdéssel fordult néhány kiválóbb orosz színészre: Tetszenek-e önnek a kínaiak? *Preobraszenski* kisasszonynak tetszik a sárga faj. Ösmer egy számi ifjút, aki neki élénkségével imponált. Az európai és kínai között való házasságot szép dolognak tartja. *Petipa* kisasszony — a nálunk is vendégszerepelt ballarina — nevetve meséli el, hogy ismert egy kínai attasét, aki neki evvel a különös felirással adott egy arcképet: *Petipa* attaséja. *Kommissarszevski* kisasszony azt mondja, hogy minden a hangulattól függ:

— Ha rosszkedvű vagyok, talán nem tetszik semmi se, jó kedvemben talán még a kínai is szimpatikus nekem.

Grinevski orosz író azt mondja, hogy a kínaiakkal való házasságokat morális (?) szempontból tartja szimpatikusnak, mert ezekből a házasságokból olyan tehetséges gyermekek születnek, mint *Puskin*. Esztétikai szempontból azonban nem kívánatos az európai és a mongol faj keveredése.

† **Emberi betegségek átvitele fákra.** Nagyon érdekes néger-babonáról tesz említést egy amerikai újság. Egy virginiai gyarmatos felesége a mult télen hetekig tartó fogszagotában szenvedett. Volt neki egy néger rabszolganője, akinek tanácsára a következőképpen tett. Kiment naplementekor a rabszolganő kíséretében a temető melletti fenyők és tölgyek közé. Itt letérdelt a frissen esett hóra, areukkal napnyugot felt fordulva. A négermő kést vett elő, három vágást tett vele egy fenyő törzsére, majd ugyanazzal a késsel bevágott a fájó foghúsa is és a kére ragadt vért a fenyőfa vágásába dörzsölte bele. A páciensnek néhány percig csendben kellett még maradnia s a négermő biztosította, hogy soha többé foglajása nem lesz. Azóta nem is fáj a foga. Annál is inkább érdekes ez az eset, mert Európában is vannak nyomai annak a babonának, hogy emberi betegségek átláthatóak élőfákra.

† **Egy város hurcolkodása.** Az észak-amerikai dél-dakota Cassilia nevű városban az összes lakosság családotul, gyerekestől, a háziállatokkal együtt áthurcolkodott a szomszéd városba. Ami a hurco kodásban érdekes: a házaikat is átvitték magukkal. Amerikában elég mindennapos, hogy egy-egy faházat tovább tolnak, de hogy egy egész város lakossága áthurcolkodjék házastul együtt, ilyen még ott sem fordult elő. Cassilia és Platte városa egymásnak közelében vannak. Cassilia a régebbi. Néhány évvel ezelőtt a Chicago-Milwaukeei vonal egy hatalmas ága épült ki Platte mellett és a vonat által természetesen Platte lett a vidék kereskedelmének a gócpontja, míg Cassilia ipara, kereskedelme folyton-folyvást pangott, ezért tehát a cassiliai lakosság telkeket vásárolt Platteben és augusztus végével áthurcolkodott. Nem

zonytalan időknek néz elébe — szintén nem tud aludni, feljé fordult, hogy beszélgeszen.

De Lygia oly nyugodtan aludt, mintha otthon lett volna Pomponia védelme alatt. Dél is rég elmult, amikor két szeméit fölnyitotta és esodálkozva tekintett körül a cubiculumban.

Valószínűleg esodálkozott, hogy nincs otthon a saját szobájában.

— Te vagy az Acte? — kérdé végre, amikor a félhomályban fölismerte a görög nőt.

— En vagyok, Lygia.

— Este van már?

— Nem gyermekem, de már késő délután.

— És Ursus még nem jött vissza?

— Hiszen azt nem is ígérte, hogy visszajön, hanem azt, hogy este a keresztényeivel a gyaloghíntokra fog lesni.

— Helyes, — mondó Lygia.

Erre aztán elhagyták a cubiculumot és átmentek a fürdőbe, ahonnan Acte — miután megfürdette volt Lygiát — őt a reggelihez vezette s onnan a palota kertjeibe, ahol egyelőre nem kellett valamely veszedelmes találkozásról félniük, mert a császár és udvaroncái még aludtak. Lygia most látta először a pompás kerteket, tele cyprussokkal, fenyőkkel, tölgyekkel, olajfákkal, myrtusokkal; — ezeket az óriási kerteket, ahol a nyugodt tavaszkákban hófehér szobrok tükrözödtek vissza, ahol a szökőkutak vizporától hamarosan rózsabokrok virítottak, a borostyán és szőlő buján borította a tündérbarkangok bejáratát; ahol a vizeken ezüsthattyúk uszkáltak és a szobrok oszlopai s a fák között Afrika sivatagjainak szelidített gazellái bolyongtak és tarka madarak röpködtek, melyeket a világ összes ismert országából hoztak Rómába.

A kert teljesen elhagyatott volt; — csak itt-ott dolgoztak ásókkal a kezükben a rabszolgák, félhangon énekelve dalaikat; némelyok, akiknek éppen rövid pihenőt engedtek, a tavak partján és a tölgyek árnyékában üldögéltek, remegő fénypontcskák körüllobogva; ismét mások a rózsákat és a halványlila sáfrányvirágokat perme-

volt kicsiség egy egész község házaát elszállítani tizenöt angol mérőöldnyire. A nagyobb épületeket, mint a városházát, a takarékpéztárt és az iskolát, szánkóféle járműveken szállították át. Az apróbb lakóházakat a lakók a szállítás ideje alatt még csak el sem hagyták. Nem is utolsó látvány lehetett a füstölögő kéményes házak átvonulása a prairieken. Az átköltözökös nyomát a volt Cassiliában most csak az üres pincék és a kopár kertek mutatják.

† **Papirzsebkendők.** Ismeretes, hogy a japánok, valamint kelet-ázsiai szomszédai a kínaiak és a kőrebeliek rendkívüli finom papiranyagból készült zsebkendőket használnak, amelyeket egyszeri használat után eldobnak. A papirzsebkendők használatát úgy látszik most már Európában is divik, vagy legalább is Angliában hálás talajra talál ez az iparág is. Egy vállalkozó szellemű japáni cég Londonban és Dublinban főkö-üzleteket állított fel és a minden újert rajongó angol ifjúság nagyon felkarolja őt. Mintegy három koronába kerül száz darab papirzsebkendő; nagyon izléses skatulyába csomagolják be a krémszínű zsebkendőket, a szélükön tarka rajzok vannak s akik ilyeneket használnak, azok fel vannak mentve a parfüm használatától is, mert a papirzsebkendők úgy vannak preparálva, hogy belőlük nagyon kellemos illat áramlik ki.

† **Hogy fizetik Angliában a színésznőket?**

Meglepnő adatok kerülnek nyilvánosságra az angol színésznők fizetéséről. Egy angol színésznő nevében megírta, hogy heti fizetése tizenegy shilling (17 korona) s ebből a fizetésből szerződés szerint még a szinpadi ruháit is kénytelen megcsináltatni. Ennek a nyilatkozatnak a nyomán most egész sereg angol színésznő nyilatkozik a fizetése dolgában s ezekből a nyilatkozatokból az tűnik ki, hogy a dusz-gazdag Angliában mindenből inkább megélhetnek, mint a fizetésükből. Egy előkelő színésznő, aki olyan vigjátékban játszott a főszerepet, amelyre nap-nap után megtelt a ház, heti harminchat korona fizetést kapott. Gyakran mesélik, hogy férj, feleség egy helyűvé szerződtek; kapnak ilyenkor összevéve heti 48—54 koronát. Mindebből pedig az tűnik ki, hogy az angol színigazgatók egész könyörtelenséggel csak a maguk zsebére dolgoznak s valóságos iskolát csináltak abból az elvből, amely így szól:

— Minek fizetés a színésznőnek, ha esimes?

Arról pedig, hogy színésznők esimesak legyenek, úgy látszik, erősen gondoskodnak.

† **Új életre ébresztett halottak.** Egy lebergi, Prus nevű orvos állatokon tett kísérletei nyomán azt hiszi, hogy lehetséges a véletlen szerencsétlenség által meghalt embereket új életre ébreszteni s kutyákat, amelyek megfulladtak, a halál beállta után egy órával új életre sikerült Prusnak hoznia, é

tezték be finom vizsugarakkal. Acte és Lygia jó ideig bolyongtak föl s alá, hogy a kertnek minden esodát megismerjék és dacára benső nyugtalan-ságának, Lygia sokkal gyermekesebb volt, semhogy kiváncsiságot és bámoló érdeklődést ne tanusított volna.

Végre, kissé fáradtan pihentek le a cyprusbokrok sűrűjében rejlő padok egyikére, és arról eszegettek, ami legjobban nyomta a szívüket; az esteli szökésről. Acte sokkal nyugtalanabb volt ennek sikere felől, mint Lygia. Néha még éppen értelmetlenül találta az egész vállalkozást és szívét szánakozás töltötte el. Úgy gondolta, hogy a kísérlet, Viničius terveit megvalósítására rábírn, százsor veszélytelenebb. Tudakolta, hogy mióta ismeri Lygia az ifjút és kérdé, vajjon nem gondolja-e, hogy őt meglágyíthatná s akkor visszaterhetne Pomponiahoz.

De Lygia szomorúan rázta sötétfürtös fejcséjéjét.

— Nem. Otthon egészen más volt ő; — nagyon jó, de tegnap óta félek tőle és inkább a lygiaiához akarok menekülni.

Acte tovább faggatta:

— De otthon szerotted őt!

— Igen, — válaszolta Lygia fejét lehajtva.

— Hiszen te nem vagy rabszolganő, mint a milyen én voltam, — mondá rövid gondolkodás után Acte — Viničius nélkül vehetne téged, Lygia.

De ez hallgatott, majd pedig még szomoruban felelt:

— Inkább a lygiaiához akarok menekülni.

— Mondd Lygia, akard, hogy most tüstént Viničiushoz menjek s felköltessem őt, ha még alszik és megmondjam neki, amit most neked mondtam? Viničius! — fogom neki monlani — látod, ő királyleány és a dicső Anlus szeretted gyermeke, ha szereted, vezesd őt házádba, mint feleségedet.

(Folytatása következik.)

pedig úgy, hogy a szívvel szabályos mozgásokat végeztek, határozott százalékos konyhasóldatot fecskendeztek a véredényekbe és csővek segítségével mesterséges légzést eszközölt. Negyvennégy eset közül harmincegy sikerült. Természetesen azért a legtöbb állat kimúlt néhány órával utóbb, de egy kutyá életben maradt. Vajjon ezek az érdekes kísérletek milyen eredményei járnak majd az embernél, az még kérdés. Mindenesetre helyén volna öngyilkossági esetben a kísérlet.

Apróságok.

Kopogtat a Szerencse egy szív ajtaján.

— Szabad?

Kiszólnak:

— Nem lehet, nincs hely, itt van már a Szerencse.

Poéta fia: Költőnek születni kell!

Az apa (mégiesen): No nézze meg az ember!

Miattunk írhat verset, amennyit akarsz, de azt nem tűröm, hogy az anyádat, meg engem okozzanak az emberek érte.

KÖZGAZDASÁG.

Oszták-Magyar Bank. A jegybank állása 1900. évi szeptember 23-án a következő volt: Bankjegyzorgalom: 1.402.450.000 korona (+ 1.226.000 K.), érc-értékkészlet 1.199.596.000 korona (+ 3.621.000 korona), váltótárca 354.626.000 korona (- 4.269.000 korona), lombard-üzlet 60.689.000 korona (+ 799.000 korona), adómentes bankjegytartalék: 135.230.000 korona (+ 3.234.000) korona. Az Oszták-Magyar Bank most közzétett kimutatása nem igen tér el az előző kimutatástól. Az érckészlet ismét emelkedett, míg a váltótárca 4-3 millió koronával való csökkenése a tartós üzleti pangás tünete. A lombardüzlet forgalma 799.000 koronával emelkedett, az adómentes bankjegytartalék pedig 5-2 millió koronával 135.023.000 koronára növekedett.

Gabonaföldes. Az izraelita ünnep miatt a forgalom a gabonaföldesnél egész napon át szünetelt.

Kiállítás az iparosokban. A perzsa sah budapesti tartózkodása alkalmával a városi iparosokban rendezett kiállítást, mely a hazai háziparnak valamennyi ágát felöleli és némely magyar műiparra is kiterjed, a nagy közönségnek is bemutatják. A közönség a kiállítást október elejéig bezárólag délelőtt és délután díjmentesen látogathatja. A kiállítás sokféle cikkei (kalotaszegi varrottas, himézsek, népies agyagdíszítmények és egyéb tárgyak) a helyszínén megvásárolhatók és azonnal el is vihető.

A torontali helyi érdekű vasutak pénzügyei, mint illetékes helyről jelentik, a kereskedelmi minisztérium és Torontól vármegye között folytatott hosszas

tárgyalások után kedvező rendezést nyertek. Ugyanis a társaságnak Torontólban lévő 405 kilométer hosszú hálózatát már jolyó év október 1-én a magyar királyi államvasutak veszik üzembe egy szerződés alapján, mely a minisztérium közbenjöttével az engedély hátralevő egész tartamára megkötötték. Ebben a szerződésben a vasútársaság részére biztosított bevételi kvóta, valamint a rövidesen várható tarifális intézkedések a vasut bevételeit az eddigiekkel szemben tetemesen meg fogják javítani úgy, hogy az elsőbbségi kötvények szolgálata, melyért egyébként Torontól vármegye ezentul is szavatol, magából az említett rendezésből kifolyólag a legteljesebben van biztosítva. A kereskedelmi minisztériumban ez ügy rendezésének jóváhagyása céljából törvényjavaslatot készítenek elő, mely az országgyűlési időszak megnyitása után haldéktalanul a törvényhozás elé terjesztik.

Vasuti értekezletek. A kiállítás alkalmából Párisban tartott nemzetközi vasuti értekezletek sorát a szeptember utolsó és október első napjaiban az orosz vasutakkal való forgalmakra vonatkozó értekezletek zárják be. A mondott napokban a francia-belga-német-orosz vasuti szövetségben, azután az osztrák-magyar-orosz határterületben és végül az orosz-osztrák-magyar vasuti kötélekben résztvevő vasutak képviselői gyűlékeznek össze Párisban. A magyarországi állami és magánvasutak részéről Schöber Albert miniszteri tanácsos elnökhelyettes, Szekula Gyula és Darvai Károly főfelügyelő, Schöber Lajos felügyelő és Kiss Béla főellenőr vesznek részt ez értekezletekben.

Vasutak bevételei. A Déli Vasut bevételei 3.234.912 koronát (+ 97.189), az Osztrák Államvasut bevételei 1.881.125 koronát (+ 8475) tettek mult hóban.

Borjuvásár. 1900. évi szeptember hó 25-én. (A budapesti marhavásártéri vásártéri pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belöldi élő borju 185 drb, leölt borju — db, bécsi élő borju — db, — db, horvát, növendék marha 13 darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. Argyezés azonos tételekből: Argyezések. Belöldi élő borju 62-78 l.-ig l. r. 80-98 l.-ig, kivételes 100 l. 1 kilónkint leölt borju l.-ig II. r. — l.-ig, kivét. — l. kilónkint leölt borju — nékül, Bécsi leölt borju — l.-ig. Növendék marha 34-44 l.-ig, l. r. — l.-ig, II. r. — l.-ig. 1 kilónkint súlyban — l.-ig. Bárány élő — k., leölt bárány — k., kivételes ár — k.-ig páronkint. A vásár lanyha volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A terenzvárosi petróleum-rakodónál lévő székess-tóvárosi sertés-konzumvásár argyezése 1900. évi szeptember 25. Készlet 318 darab. Erkezett 404 darab. Összesen 722 darab. Eladott 500 darab. Maradt 222 darab. — Napi árak: 120-180 kilogramm súlyban 90-96 koronáig, 220-280 kilogramm súlyban 94-99 koronáig, 3.0-380 kgr. súlyban 94-100 K.-ig. Öreg nehéz páronkint 400-500 kilós 90-92 koronáig. Malac — korona 100 kilónkint. A vásár lanyha volt.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásárosokban tegnap megtartott sertésvásáron bejelentettek 14425 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 4614 darab fiatal sertést, 7001 darab magyar hizott sertést, — nehéz sertést, összesen 11615 darabot. Az irányzat gyenge.

Jegyzések: kgként élő súlyban (a fogyasztási adót nem számítva) első rendű sertés 87-89 fillér,

kivételesen 90 filléren, középminőségű sertés 80-85 fillér, könnyű sertés 72-78 fillér, fiatal sertés 64-84 fillér.

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde nyugodt rányzattal folyt le, kitételek csak gyéren fordultak elő. A hangulat kedvtelen maradt.

Valuták és ércváltók némileg olcsóbbak.

Előfordult kötelek: Osztrák hitelrészvény 650.50 — 651.— Közüti vaspálya 601.

Déli tőzsde. Berlini jelentésekre az előfordult értékek korlátozott forgalom mellett gyengébben zártak.

Előfordult kötelek: Osztrák hitelrészvény 651.25 — 650.50 — 651.— Osztrák-Magyar államvasut 664.50 — 664.— Déli vasut 111.— Rimamurányi vasmű 533.— 530.50 — 531.—

A helyi értékek piaca szintén gyengébb. Kötetett Salgótarjáni kőszénbánya 648.—

Utótőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 648.50. Magyar hitelrészvény 667.— Leszámitoló bank részvény 445.— Rimamurányi vasmű részvény 531.— Osztrák-magyar államvasuti részvény 603.— Közüti vaspálya részvény 599.— Villamos vasuti részvény 283.— korona ártolyammal.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Allamodosságv.		Pénz Árú		Pénz Árú	
Magyar arany, 4/10, koronai, 4/10	95.70	96.20	Egyesített jár. papírbán 2/10/10	96.80	97.36
1876. évi leölt vasuti államkölcsön arany, adólev.	90.80	91.23	Egyesített járadék üzletben 2/10/10	96.80	97.36
1885. államv. aranykölcs. 4/10/10	97.50	98.50	Osztrák aranyjáradék 4/10/10	96.75	97.23
1885. államv. aranykölcs. 4/10/10	100.—	101.—	Osztrák koronajáradék üzletben 2/10/10	96.75	97.23
Államköl. vaskapucsi, nád. 3/10/10	98.40	99.50	Osztrák áll.-sorsj. 1854. évb., 2/10/10	103.60	105.50
1870. áll. nyer.-köl. 100 K.-ás	77.50	78.50	Osztrák áll.-sorsj. 1850. évb., 1000 K. 4/10	132.—	133.—
Magyar regul.-kört. kötvények 4/10/10	103.—	104.—	Osztrák áll.-sorsj. 1860. évb., 200 K. 4/10	101.50	103.50
Horv.-salav. kárt. kötvények 4/10/10	98.—	98.75	Osztrák áll.-sorsj. 1864. évb., 200 K. 4/10	105.—	107.—
Magy. földterh. kötvény 4/10/10	99.50	100.50	Osztrák áll.-sorsj. 1864. évb., 100 K. 4/10	105.—	107.—
Horv.-Salav. földterh. kötv. 4/10	99.75	99.75	Budapesti áll. 1850. évb., 200 K. 4/10	96.—	97.—
Tiszai és szegedi nyer.-kölcs. 4/10/10	92.50	93.50	Ugyanez 1857. évi köles. 4/10/10	92.—	93.—
Horv.-Salav. jelzálog (föld. kötvény 4/10/10)	142.—	143.—	Temes-Béga-társulat 4/10/10	90.25	91.25

Bankok.

Angol-osztrák bank Budapest bank egyesület	275.—	276.—	Ipar- és kereskedelmi bank	172.—	173.—
Első magyar iparbank	176.—	178.—	Magyar jelzálogb.	429.—	430.—
Fiume hitelbank	320.—	325.—	Magyar keresked.	400.—	405.—
Fővárosi bank részvény-társaság	103.—	105.—	F-társ.	400.—	405.—
Hazai bank részvény-társaság	—	—	Magyar leosztatób.	445.—	446.—
Hermes m. áll. váltózt. tr.-b.	219.—	221.—	M. áll. közp. jelz.	980.—	980.—
Horv. orsz. jelzálogb. tr.-b.	210.—	220.—	Bankja	—	—
Magyar államosított bank	211.—	214.—	Osztrák-magyar bank	17.5.—	1715.—
	067.—	068.—	Pesti magyar kereskedelmi bank	2280.—	2285.—

A rádza nyaklánc

— REGÉNY —

Írta: RUDYARD KIPLING

(61)

Talajjavító társaságok, kereskedelmi kamarák, telekpekulációk és a Központi-Californiai-Vasut, mindez újság volt a számára és a legnagyobb könnyúséggel fogta fel rögön Tarvin terveit. Hogy vajjon látta-e a Naulakhat, azt egészen őszintén kérdezte meg tőle Tarvin.

Nem, egyetlen szót sem tudott a csodálatos nyakláncról! Egyáltalában nem tudott sokat Indiáról, minden érdeklődését csak tavaszszal való haza utazására fordította. „Otthon”, szerény lakásban, egészen közel a kristálypalotához, három esztendősi fiaeskája várt reá. A többi angol sem igen törődött valami nagyon Radsputanával, bele értve a Naulakhat is. Csak keresztkérdésekkel tudhatta meg Tarvin, hogy mindannyian ebben az országban töltötték életük munkás esztendeit. Ugy beszéltek erről a földről, mint ahogy a cigányok beszélnek valami faluról, mielőtt befognák a lovakat, hogy a legközelebbi faluba menjenek. Igaz, az utak rosszak, rettenetesen forrók és porosak, s ők remélték, hogy nemsokára megpihenhetnek. Ez a lakodalmol csak terhes fardalom volt a számukra és ők vágyva vágyakoztak arra, hogy minél előbb túl legyenek rajta. A társaság egyik tagja irigyelte Tarvint, amiért friss szemmel jöhetett még Indiába és azzal az élénk hittel, hogy ott valami más egyebet vehet és arathat esalódsánsál.

A lakodalmi ünnepségeknek utolsó napja továbbá ágyudörgéssel, tűzijátékkal, patkó csatogással, elefántordítással és az összes zenekarokkal azzal a göresős erőködésével kezdődött és végződött, hogy az „Udv neked királynőnk”-et hibátlanul eljátszszák. Estére a maharádzsa-kunvár —

a menyasszonyt az indiai lakodalmakon sem meg nem mutatják, sem róla nem szólnak — mint jelezték, megjelenik a lakomán, a melyen az alkirály képviselője pohárköszöntőt mond reá és apjára. Válaszolni a maharádzsa az ő legjobb képessége szerint angolul akart, az udvari író igen szép és hosszú beszédet fogalmazott meg neki erre az alkalomra.

Tarvin egész komolyan kételkedett abban, hogy a fiut élve lássa viszont és a lakoma előtt az emberektől csak úgy hemzseggő városba lovagolt, hogy fölkeresse a maharádzsa-kunvárt. A szürkület már leereszkedett és a fáklák már lobogtak a házak között. Vad pusztai lakók, akik soha fehér embert még nem láttak, megfogták Tarvin kantárszárát, megnézték őt alaposan és aztán vihoga bocsátották utjára. A sokszínű turbánok úgy csillogtak a fáklafényben, akár valami elszakadt ékszeres láncnak a részei és a tetők tele voltak elfátyolozott asszonyokkal. Fél óra múlva kellett kilépnie a maharádzsa-kunvárnak a királyi templomból, hogy az ünnepiesen felcsozmázott elefántok menetének az élén a lakomázó sátorhoz vonuljon.

A templomlépcsők előtt úgy kellett Tarvinnak nyomról-nyomra átküzdenie magát a sűrűn összetörtől tömegben. Csakis az volt a célja, hogy meggyőződjék arról, vajjon nincs-e valami baja a fiúnak, csak azért akarta látni, amikor a templomból kilép. Amint most kissé körülnézett, észrevette, hogy ő az egyetlen fehér ebben a rengeteg ember-rajban és bosszankodott új ismerőseire, amiért annyira hazítottak voltak, hogy az olyan fantasztikus jelenetben, mint amilyen most lejátsszódik előtte, nem lelik kedvüket.

A templomajtókat be voltak még zárva; az ezüst- és elefántesont-rajzolat, amely beléjük volt foglalva, csillámlott a fáklafényben. Az elefántoknak valahol a közelben kellett állniok; Tarvin hallotta prüsszkölő lélekzésüket, néha-néha pedig éles ordításuk túlharogta a tömeg zsiborgását. Egy porlepet, a napi munkában megviselt kis lovasapát a templom előtt valami keskeny utcát akart nyitni,

de a lovasok fúradozása éppen olyan olyan hiábavaló volt, mintha csak a szivárványt akarták volna ketté vágni. Az asszonyok a tetőkről gyűrűvirágokat, édeségeket és tarkára festett rizst vetettek le a tömegre, magádnak, akik még semmiféle állást nem kaptak udvaroknál, diadalmi himnuszokat zengtek a maharádzsára, a princere, az alkirályra, a főkörmányzósg képviselőjére, Nolan ezredesre és mindenkire, akitől tisztességes jutalmazást várhattak. Az egyik észre vette Tarvint és nyomban megette éneke hőséül. Messze, messze földről jött, így énekel a bárd, ez a férfi, hogy gátat vessen egy zabolátlan folyónak és megesapolja, és az ország népének a zsebet arannyal töltötte meg, lépése akár a dromedár tavaszsal. Szeme félelmet gerjesztő, akár az elefánté, természetek bája pedig olyan, hogy Rhathore minden asszonyának szive beledobban, ha az uton elvagal. Ilyen férfi ezen szerény dal énekesét fejedelmi-fogja megjutalmazni, neve és diésége mindaddig élni fog, míg az őt színtin lobogó leng Gokral Seetarun felett és amig a Naulakha, az ország talizmánja királyának mellé ékesíti.

Most fúhasogató kagyló-hangok közepette megnyitak belülről a templom ajtóit s a tomboló tömeg egy pillanat alatt a hódolat borzongásában nemült el. A megnyitott ajtókat szurokfekete sötétséget kerítettek be, s a kagylók rekedt nyikorogásába sokhangú dobergés vegyült. Tarvin rövidre fogta a kantárszárát és messze előre hajolt lova nyakán, a tömjénfűst, amely a templomból előgomolygott, még a szabadban is csaknem elfojtotta a lélekzetet, a tömeg a tömjén illatától végképpen elnémult.

Most a maharádzsa-kunvár egymagában, minden kíséret nélkül kilépett a homályból, s kezesekéjét kardja markolatán nyugtatva ott állott népe előtt. Az a gyermekare ott a turbán alatt, amelynek smaragdcsattjáról nehéz gyémántok esőpöntek homlokára, hamuszínű volt, a fiu zeme kék karikáktól árnyalva, ajka nyitva maradt.

(Folytatása következik.)

Záloglevél, elsőbbségek.

Table with columns for various financial instruments and their values, including 'Egyes bp. f. v. tak. pénzt.', 'Kisbirtok, országos földhitelezet', etc.

Takarékpénztárak.

Table listing savings banks and their assets, including 'Belvárosi takarékpénztár r. t.', 'Budapesti III. kerületi', etc.

Biztosító-társaságok.

Table listing insurance companies and their assets, including 'Bécsi biztosító társulat', 'Bécsi élet és járadék', etc.

Malmok.

Table listing mills and their assets, including 'Concordia-malom', 'Hercules-malom', etc.

Iparvállalatok.

Table listing industrial companies and their assets, including 'Budapesti téglagyár', 'Egységes téglagyár', etc.

Közlekedési vállalatok.

Table listing transportation companies and their assets, including 'Adria', 'Budapesti árutársulat', etc.

Sorsjegyek.

Table listing lottery tickets and their values, including 'Baszlika-sorsjegy', 'Bécsvárosi nyereségek', etc.

Pénznekem és váltók.

Table listing currencies and exchange rates, including 'Magyar vagy osztrák arany', '20 frankos arany', etc.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő ár-jóljarmokat állapította meg:

Jegyzékek: Heremag: lucerna magyar... korona, vörös aprószemű... korona, vörös erdélyi... korona, vörös búsángi... korona, középszemű... korona, nagyszemű... korona. Disznósír: budapesti: 61.—61.50 korona, vidéki... korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki... korona, városi 4 darabos 53.50—53.— korona, 8 darabos 54.—55.— korona, füstölt... korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség... korona 120 darabos... korona, 100 darabos... korona, 85 darabos... korona. Azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség... korona, 100 darabos... korona, 85 darabos... korona. Szilvaiz: szlavóniai... korona, szerbiai 18.—18.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, szeptember 25. A tőzsde ma is teljesen üzletlenül volt.

A bécsi értéktőzsde.

Az előzősodén valamivel javult az irányzat. A déli tőzsde csendes. A zárlat ismét gyenge. Berlinre gyengébb.

Bécs, szeptember 25. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2-os aranyjárdék 114.45. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 142.25. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 15.—. Magyar keleti vasúti államkötvény 116.50. Magyar leszámloló- és pénzváltóbank 440.—. Rimamurányi vasműrészvény 527.—. Magyar koronajárdék 90.75. 4 1/2-os Magyar földterem. kötvény 89.75. Magyar hitelbank részvény 665.—. Magyar nyerevény kölcsön sorsjegy 163.—. Kassa-oderbergi vasúti részvény 351.—. Magyar kereskedelmi bank 2578.

Bécs, szept. 25. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2-os papírjárdék 97.25. 4 1/2-os osztr. aranyjárdék 115.70. 1860-iki sorsjegy 132.—. Osztrák hitelsorsjegy 390.—. Angol-osztrák bank 273.—. Bécsi bankkegyesület 189.—. Osztrák-magyar bank 1708. Déli vasút 110.50. Dunagőzhajózási részvény 771.—. Dohányrészvény 294.—. Császári és királyi arany 11.47. Német bankváltók 118.32. 4 1/2-os ezüst járdék 97.05. Osztrák koronajárdék 97.40. 1864-iki sorsjegy 195.—. Osztrák hitelintézet részvény 649.—. Unionbank 546.—. Osztrák Länderbank 416.—. Osztrák-magyar államvasút 663.—. Elbavölgyi vasút 460.—. Alpezi bányarészvény 458.50. 20 frankos arany 19.30. Londoni váltóár 242.—. Bécsi Tramway Litt A. 287.—. Bécsi Tramway Litt B. 261.—. Lipót kohó —.—. Az irányzat gyenge.

Bécs, szept. 25. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 649.50. Magyar hitelrészvény 666.—. Angol-Osztrák bank 273.—. Bécsi bankkegyesület 489.—. Union bank 547.—. Länderbank 416.50. Osztrák-magyar államvasút részvény 663.—. Lombard 110.—. Elbavölgyi vasút 460.—. Északnyugati vasút részvény 450.—. Dohányrészvény 294.50. Rimamurányi vasmű 528.—. Alpezi bányarészvény 459.50. Májusi járdék 97.20. Magyar koronajárdék 90.75. Török sorsjegyek 106.—. Német birodalmi márka 118.38. Napoleon d'or 19.30.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 25. (Tőzsdei tudósítás.) Mivel a külföldi tőzsdék tegnapi magatartása semmiféle impulzust nem adott, stó a new-yorki tőzsde lefolyása inkább elkedvetlenítőleg hatott, a forgalom tartós kedvetlenségnek nyomása alatt állott. Az árfolyamok meglehetősen a tegnapi zárlat állásán indultak, de később általában engedtes, nevezetesen a kohó- és bányarészvények szenvedtek a rapnai és veszfáliai vasipar helyzetének kevésbé kedvező megítélés következtében. Bankok is jelentősen árfolyamoskodikéseket szenvedtek a hányapiac lanyhasága következtében. Állampapírok igen csendesek, olaszok valamivel jobbak. Vasutak közül Transvaal-vasúti részvények nyomtak voltak. Northern-Pacific gyöngye. Magánleszámlolási kamatláb 4 1/2%. Utimpóráz 5 1/2%.

Berlin, szeptember 25. (Zárlat.) 4 1/2-os papírjárdék —.—, 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 97.40. Elbavölgyi vasút —.—. Magyar koronajárdék 90.30. Osztrák-magyar államvasút 140.75. Kassa-oderbergi vasút —.—. Bécsi váltóár 84.50. Magyar vasúti beruházási kölcsön 101.10. Alpezi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 168.—. Aitalános vilámmossági Edison 200.—. Gelsenkircheni 183.80. Laura-kohó 186.—. 4 1/2-os ezüstjárdék 96.10. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 95.25. Osztrák hitelrészvény 202.25. Déli vasút 25.—. Károlyi Lajos vasút —.—. Orosz bankjegyek 216.25. 4 1/2-os új orosz kölcsön —.—. Török dohányrészvény —.—. Olasz járdék 93.90. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 149.—. Harpeni 172.30. Az irányzat báyadt.

Berlin, szeptember 25. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom 4 1/2-os magyar aranyjárdék 95.25. Magyar koronajárdék 90.30. Osztrák hitelrészvény 202.50. Osztrák-magyar államvasút 140.75. Déli vasút 25.—. Északnyugati vasút —.—. Elbavölgyi vasút —.—. Orosz bankjegy készpénz 216.20. Buschtiehradi 269.—. Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

Hamburg, szeptember 25. (Zárlat.) 4 1/2-os ezüstjárdék 96.—. 1860. sorsjegy 132.45. Déli vasút 25.10. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 95.—. Osztrák hitelrészvény 202.60. Osztrák-magyar államvasút 140.60. Olasz járdék 93.75. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 95.35. Az irányzat határozatlan.

Frankfurt, szeptember 25. (Zárlat.) 4 2/3-os papírjárdék 96.50. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 97.70. Magyar koronajárdék 90.20. Osztrák-magyar bank 121.—. Déli vasút 25.05. Elbavölgyi vasút —.—. Londoni váltóár 204.32. Bécsi bankkegyesület 123.53. Villamos részvény 125.90. 3 1/2-os magyar aranykölcsön 77.30. 4 2/3-os ezüstjárdék 96.10. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 95.40. Osztrák hitelrészvény 202.70. Osztrák-magyar államvasút 141.—. Északnyugati vasút —.—. Bécsi váltóár 84.33. Párisi váltóár 813.25. Unionbank —.—. Alpezi bányarészvény 235.—. Az irányzat nyugott.

Frankfurt, szeptember 25. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 202.10. Osztrák-magyar államvasút —.—. Déli vasút —.—. Osztrák aranyjárdék —.—. Olasz járdék —.—. Laura-kohó 188.40. Harpeni 175.—. Discont —.—. Alpezi —.—. Bécsi bankkegyesület —.—. Az irányzat szilárd.

Páris, szeptember 25. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút —.—. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 98.50. Osztrák Länderbank —.—. 3 1/2-os francia járdék 100.05. Ottomanbank 536.—. 3 1/2-os francia járdék 102.—. Alpezi bányarészvény 323.—. Déli vasút —.—. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 96.60. Párisi bányarészvény 1072. Olasz járdék 93.40. Francia törleszt. járdék —.—. Osztrák földhitelezési részvény —.—. Török dohányrészvény —.—. Az irányzat lajnya.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 25. A sertésüzlet irányzata változatlán. A) Hízott sertések ára: I) Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) fillérg. Oreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 97—98 fillérg. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm felüli súlyban) 96—97 fillérg. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súly-

ban) 98—99 fillérg. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) 96—97 fillérg. Közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 95—96 fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (páronként 260—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 97—98 fillérg. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 95—96 fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 94—95 fillérg.

Sortéslétszám 1900. szeptember 23. napján volt készlet 33.550 drb. — 1900. szeptember 24. napján felhajtott 287 darab, 1900. szeptember 24. napján elszállított 584 darab, 1900. szeptember 25. napjára maradt készletben 38.253 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 25. —

Kinevezések és áthelyezések. A kereskedelemügyi miniszter Véesey Kálmán joghallgató ideiglenes minőségű fizetéstelen miniszteri számgazdornokká, az igazságügyminiszter Preisnerberger Jenő máramaros-zsigeti lakos, jogszorgói a letenei kir. járásbíróhoz aljegyzővé, Mintó János debreceni kir. törvényszéki irnokot a szilágy-csehi kir. járásbíróhoz segédteljesbíróvá, Konyári Ferenc décsi kir. törvényszéki díjnokot a décsi kir. törvényszékhez irnokká nevezte ki; Kelemen Elek gyergyó-szentmiklósi kir. járásbírósi irnokot pedig a kovásznai kir. járásbíróhoz, Prónai Ferenc bazini kir. járásbírósi végrehajtót a malackai kir. járásbíróhoz és Keskeny Péter bonyhádi és Török Hugó alsó-kubini kir. járásbírósi végrehajtókat kölcsönösen áthelyezte.

Nemmagyarorszákok. A belügyminiszter megengedte, hogy Guttman Izrael kir. járásbírósi irnok pétervársai lakos, valamint kiskoru gyermekei Anna, Gyula és Endre vezetéknévüket Görzóra, Grünbaum Albert pécsi lakos, valamint kiskoru gyermekei Adél, Miksa és Andor vezetéknévüket Bartára, Stern Áron budapesti lakos, valamint kiskoru gyermekei Jolán és Erzsébet vezetéknévüket Székelyre, Klein Rózi Lina, továbbá kiskoru Klein László, Száni, Jenő és Róza család lakosok vezetéknévüket Majorra, Klein Armin budapesti lakos, valamint kiskoru gyermekei Miklós és Imre vezetéknévüket Kovácsra, Mangler Imre rom. kath. lelkész, stübingi lakos vezetéknévüket Miklóra, Periberg Izrael József egeri lakos valamint kiskoru gyermekei Gyözö, Gizella és István vezetéknévüket Partosra, dr. Klein Mária budapesti lakos vezetéknévüket Kálmánra, Pittmann Mária budapesti lakos vezetéknévüket Szigetire, Orélt Gyözö adóhivatali ellenőr csik-szeredai lakos, ugyszintén kiskoru Margit és László gyermekei vezetéknévüket Ferenczire, Kohn Róbert bécsi lakos vezetéknévüket Dére, dr. Klein Zsigmond budapesti lakos vezetéknévüket Kuruczra; kiskoru Rindauer József és Rindauer Nándor budapesti lakosok vezetéknévüket Bajnára, Kohn Lipót zentai lakos vezetéknévüket Sugárta, Tisch Jakab budapesti lakos, valamint kiskoru Henrik fia vezetéknévüket Takácsra, Majer Mihály pusztai-kaláni lakos, valamint kiskoru Mária és Gizella gyermekei vezetéknévüket Rezesre, Schwarz Bertalan budapesti lakos vezetéknévüket Szücsre, kiskoru Krausz Ferenc komáromi lakos vezetéknévüket Ráskaira, végül kiskoru Géhler József temesvári lakos, tanítóképzési hallgató vezetéknévüket Göndörre változtatthassa át.

Pénzügyi intézkedések. Pénzügyi szántiszt a pénzügyminiszteri számvétséghez 2 hét alatt. — Vaszgári orvos a zolyombrezói vaszgári hivatalhoz hét hét alatt. — Követítő a budapesti V. Hagnal-utcai kir. zálogházhoz október 25-ig. — Irnok a felvidéki járásbíróhoz két hét alatt. — Irnodist az egeri törvényszékhez két hét alatt. — Kőjegyző Téesésre október 12-ig. — Pénzügyi fogalmazó a zalaegerszegi pénzügyigazgatósághoz két hét alatt. — Bíró a torjai törvényszékhez két hét alatt. — Jegyző a veszprémi törvényszékhez két hét alatt. — Irnok a nagyszécsi törvényszékhez két hét alatt. — Aljegyző a pécsi kir. ügyészséghez két hét alatt. — Hivatalosolga a kolozsvári főszámvivaltohoz október 20-ig.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, szeptember 25.

Európa nyugoti partjainhoz új maximum közeledik, míg a régi maximum Dél-Országosra tole vonult. Az alacsony nyomás a kontinens északi felét borítja. Esők voltak nyugati Európában és zivataros esők Németországban. A hőmérséklet délnyugatról erősen emelkedett. Hazánkban a derült, száraz és enyhe idő még tart. Küldés: enyhe idő várható az ország északi és nyugati részein esőhajlammal.

Vizállás.

Table with columns for locations (Inn, Duna, Horva, Vág, Rába, Dráva, Mura, Sávva) and water levels (Szept. 25., Szept. 24., m éter) and another set of columns for locations (Tisza, M.-Sziget, Tekovazs, V.-Nemény, Tolna, Tisza-Föld, Szolnok, Cenograd, Szeged, Török-Becse, Tisza) and water levels (Szept. 25., Szept. 24., m éter).

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szerda, 1900. szeptember hó 26-án.
Rogers Daniella és Dippel András m. v.

A i d a.
Opera 4 felvonásban. Zenéjét írta Verdi. Szövegét szerlette Ghislanzoni.
Személyek:
A király Amneris Aida Kornai Rogers D. Vasquez Radames Ramphis Amonasro Dippel Szendrői Várady
Kezdetre 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Szerda, 1900. szeptember hó 26-án.
Aranyasszony.
Vigjáték 4 felvonásban. Írták Schönthan és Koppel-Elfeld. Magyarosította Makai Emil.
Személyek:
Éva Alszeghy Borbála Vizváriné Péter Dezso Agnes Maróthy Zsófi Ujházi Gyuszi Ligetái J. Gerleváry Náday Balázs Hetényi
Kezdetre 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.
Szerda, 1900. szeptember hó 26-án.
A takácsok.
Színmű 5 felvonásban. Írta Hauptmann Gerhart. Fordította Komor Gyula.
Személyek:

Dreissiger	Szathmáry	Anna	Varsányi
Dreissiger	Rostagni	Wiegand	Szerény
Pfeifer	Tapolczai	Schmidt	Vendrei
Neumann	Gyöző	Hornig	Gyöngyi
Gyakornok	Erdősi	Wittig	Kazaliczky
Weinhold	Gyöző	Wenglernó	Szerény G.
Kittelhaus	Mátrai	Baumert	Kereszturi
Kittelhausné	Mátráiné	Hilsenó	Nikó
Bäcker	Fenyvesi	Reimann	Nánásy
Baumert	Gál	Heiber	Kassay
Ansorge	Balassa	Weber	Kovács
Hilse	Hegedüs	Fiedler	Mezei
Gottlieb	Bihari	Ulrich	Gyárfás
Lujza	Jászai	1. fiatal takács	Erdélyi
Milka	Halász	2. "	Ac
Jäger Mária	Góth	3. "	Kardos
Baumertné	Hunyady	1. takácsassz.	Jeney V.
Emma	Berzsei	II.	Báthory
Berta	Nágrády	Utazó	Bárdi
Frici	Soltész	János	Kassay
Heide	Danka	Emmy	Kaposi
Kutscho	Rónaszék	Takácsfia	Bodnár
Welzel	Vendrei	Földmíves	Nánásy
Welzelné	Makróczy	Erdész	Lévay

Kezdetre 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.
Szerda, 1900. szeptember hó 26-án.
Blaha Lujza asszony mint vendég.
Először:
A mit az erdő mesél.
Népszínmű 3 felvonásban. Írta Géczy István. Zenéjét szerlette Mocsári Imre.
Személyek:
Bacsó János Szabó Sütő Ferenc Kiss M. Kató Blaha Dóka Jancsi Szerdahelyi Pizore Németh Basa János Horváth Ignác Vidor Basáné Siposné Zsuzsika Gazi Türe Tóbiás Ujvári
Kezdetre 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Szerda, 1900. szeptember hó 26-án.
Palásthy Sándor m. v.
A Gyurkovics lányok.
Életpé 4 szakaszban. Írta: Herzog Ferenc.
Személyek:
Gyurkovicsné Szilassy Liza Szende Katinka Rózsa Klári Harasztai Sári Dory Radványi Molnár Ella Gombaszögi Gida Palásthy Mici Aranyosy Horkay Ráthonyi Terka Galambos Sándorffy Fűredi
Kezdetre 7 1/2 órakor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetőek Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedéseiben Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Andrassy-ut 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

URÁNIA SZÍNHÁZ
Szerda, 1900. szeptember hó 26-án.
Először:
K h i n a.
Írta Weisz Róbert.
Kezdetre 1/8 órakor.

FŐVÁROSI NYIRI SZÍNHÁZ.
(Budán, a Krisztinavárosban.)
Szerda, 1900. szeptember hó 26-án.
Cyrano de Bergerac.
Romantikus dráma 5 felvonásban. Írta Edmond Rostand. Franciából fordította Abrányi Emil.
Kezdetre 7 órakor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.
Szerda, 1900. szeptember hó 26-án.
A Magyar Színház tagjainak fellépéssel.
Szulamit.
Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából írták: Beöthy László és Makai Emil, zenéjét szerlette: Davidsohn Emánuel.
Kezdetre 7 1/2 órakor.

PUTZER pince-éttermeiben Deák-tér.
Ma és minden este SCHREYER, II. Vilmos császár által kitüntetett hegedűművész hangversenyez. — Számos látogatásért eszedézik.
Putzer György vendéglős.

Kezdetre a nagy nemzetközi birokversenyeknek az allatkerti körútszán szept. 29-én, szombaton

mint Párisban (Casino). — Berlinben (Wintergarten). — Bécsben (Busch Circus). — Hamburgban (Circus) mindentűt órási sikerrel.

A budapesti nagy díjért 5000 korona.
Küzdelem a világ bajnokságért.

ISKOLA HEGEDÜNK

3, 4, 5, 6 frt s feljebb, teljesen felszerelve (tokkal, vonóval és gyantával együtt) 7, 8, 9, 10 frt s feljebb. Hegedű iskolák 1 frt 50 krtól fejj. 3 frt, valamint az összes iskolai és zenekari hangszerek, ugyszintén harmonikumok iskolai használatra a legjutányosabban szereshetők be:

FOLIES CAPRICE.
9 órakor Ma új műsor. 9 órakor
Eine grosse Kinderei.
Böhözt
10 órakor 10 órakor
Báró és bojár.
Böhöség.
11 órakor 11 órakor
Hotel Narrenhaus.
Böhözt. Írta: LEITNER H.

KÖRUTI FÜRDŐ GOZMOSO
Fedett uszoda.

Gőz és porcelán kádforrók. Erzsébet-körút 51. szám. Hidegvizkúra, villa-mos fürdők. A gőzmosóda gyorsan és pontosan teljesíti megbízásait.

Gyermeksanatorium és vizgyógyintézet
felújított számára ABBÁZIÁBAN.
Egész éven át nyitva. — Saját park. — Játékterek. — Magaslúti vízvezeték. — Az összes vizgyógyászati módzatok. — Villamos fényfürdők. — Gyermek kísérők nélkül is felveteknek. — Legjobb üdülőhely iskolás gyermekeknek.
Prospektust küld **DR. SZÉGO KÁLMÁN** igazgató és tulajdonos.

STANDARD életbiztosító-társaság
Edinburghban (Angolhon.)
Alapított 1825-ben.
Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-n. 4.
Korona
Évi bevétel. 28.750.000
Küiult nyereményrészek 150.000.000
Vagyon 230.000.000
Halálesetek folytán kifizetve 178.000.000

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei:
Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad vilánpötvények. A kötvények érvényben tartása díjfitések elmulasztásánál. Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Felíteten fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad hábrubiztosítás népfelkelők részére.
Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

EDEN Színház
Somossy mulatóban.
Utolsó hét.
Continental
Fantasztikus látványosságok vállalata.
Ma és mindennap este 8 órakor
fényes előadás.
Csütörtökön délután 1/2 órakor
utolsó családi és gyermekelőadás.
Szellemelek és kísértetek eredeti idéztetése.
Don Juan a pokolban, fantasztikus némajáték utokozatos idéztetéseivel. — Casztroi vár romjainban. — Az ördög játéka. — Kísértetek táblája. — Flamina, a pokol leánya. — Repülő fejek.
Az élő metamorfózis. American Bioskop új műsora.
Opera comique, előadják a misztikus törpék. Troubadour, Cavaleria Rusticana stb. stb.
Az illuziók palotája. The Ghost Cabinet.
A csillagok álma vagy a férfiak a holdban. Hölgyek és urak rögtönt legszébb hölgyei.
A rémes műterem.
Verner Amoros nagy némajátéka.
Óriási élőképek tára.

Haggenmacher H-Söröző
Palackosör
Különlegességök:
Szalon Sör.
Maláta Sör.
GYÁRI XX (TÖLTÉS)
Magrendelési helyek: Budapestben VK4 dár-utca 5.
Haggenmacher Kőbánya; Haggenmacher Budafok

Második bővített kiadásban, csinos kiállításban és tetszetős alakban megjelent:
"MIRJAM"
Írta: Dr. KISS ARNOLD,
veszprémi főrabbi.
Remek nyelvezettel nők számára írott magyar nyelvű zsidó imádságos könyv.
Ára: Vászonkötésben 2 frt 50 kr.
Bőrökötés 3 frt 50 kr.
Csontutántatu díszes kötés 5 frt
Legfinomabb bőrökötés 6 frt.
Kapható: a „Budapesti Napló” kiadónivalatában József-körút 18.

KRISTÁLY
nagy mélységből fakadó állandó összetételű, igen tiszta, calcium és magnesium-hydrocarbonatos ásványviznek minősítendő.

